

ROM - - Nda'nda Nouveau Testament

Ghomà

Ŋwà'nyà mbi pè Ghomà

Ghomà

Gho

Ŋwà'nyà mbi pè

Ghomà

Ntɔ'zè Ŋwà'nyə mbi pè Ghomà lā

Ncwè pɛpɛ nə zhii mə mbwɔ Shi lā, mə mbhufà' Shi he mə pɛpɛ lā, mə pɛpɛ nè fà' mbi nce pòntì, mə pɛpɛ mə nə ŋkwɔk mì lō a mə tà' tip nè ŋkwɔk e mbe zhii mì pi ndəkndək ntip ŋgwɔk. Yò Ŋwà'nyə mbi pè Ghomà ɛ pi tà' mēzhwə ntì yè i pè phishi shi mə ntɔɔ mə nè i he ni zhùp a wak nə fà' Shi kə mbe ŋkxəmbə zhì nè fà' mbi pè fē pə.

Wɔ yè i na' kùzè yò Ŋwà'nyə mə pè Ghomà?

Polò mə na' Ŋwà'à yò Ŋwà'nyə lā. Ye ncê mbâ' zhi na' Ŋwà'à ye nə ŋkà' ncup sòpmbyə ŋamntō lā, mə ncwè mbō mə ncê tswəswɔk Koghentə. Zhi na' mbi zè' e mbâ'a mə nɛɛzə ni i mbyəyè ntsyɛ' Yèghusalèm.

Zhi na' Ŋwà'à yɔ Ŋwà'nyə mbi wɔ? Nwè kɔ zhi na' Ŋwà'à?

Tà' ndyəshi Ghomà kə Polò, kə mbe sòpmì nə pè ghàantəp pi mə zhi zhə mbâ' ye nè ntɔɔzə lā tə ye pi shi lā. Ə mə pè phishi yè i ghup nə yɔ zè' lā tə Polò mə Ŋwà'a yò ŋgwà'nyə lā. Mba'alā, Polò mə ncàà yò Ŋwà'nyə mbi pup tə kə ghup ncyə mə nè i zhə e, mbe zhə mbe zhwə yè i ncwi'zə lā tə kə zhi zi ŋkəp zhwə pup.

Ə kɔ pu ghòp ntip Ŋwà'nyə yò?

Ye mə ntip Ŋwà'nyə yò, Polò mə mbèzè mbi pup ndólɔ zhwə yè i pu ncuuzè ntip phintswə lā. Zhi nə ntɔ' là'zè ghup pè zwə ye mbwɔk mbyəzhə ntip Ŋkxì Məpwɔk lā. Ntəp nə i, zhi mbè nda'zə mbi pup mbâ' ndzɔk pòntì nɔktswə pi ɛ nə mēzhè kəpwɔk tə ye mə ncək ɛ mə ŋgə Shi pi mə zò lā. Yɔ zè' ye ncyə mə nè i tə zhi he ŋkxì məpwɔk yè i ŋgòp ŋgə lə mbe: Shi he zò mbi ndzɔk pòntì ləwak ncyə mə nè phintswə nə Yesò

Kxiwtò. Zhi na' he mbâ'a mæ kè lɔkzè zì miintì, kè lɔkzè zhwæ yè i mì mbǒ pi lā, kè mbè næ ndɔkzæ nwè kəpwɔk mi. Mba'alā, xù' pǒpǒ Shi mbi e zhi ndzɔk pǒntì ləwak, pu næ mæ ncyæ mæ næ phistwæ næ Yesò Kxistò tæ nghê ye. Ə mbe zhi mē nghê tæ Shi yɔ wɔ pepi mbâ' pè ndəkndək lā. Ye mbè mæ ntɔk ŋwà'nyè yè, mæ zhi là'zè zhwæ yè i nghê miintì yè i mbhi Shi lā pi mæ zhi ghè ləpyè lā, zhə ŋkwɔknyè Shi, zhə zhi zè' pè Yundà næ mbâ' Shi mæ shyakzæ mbyæ næ zo ŋgwɔk lā.

Mba' Polò nè nē ŋkà'à ŋwà'nyè zi lɔ

Yɔ mbâ' Polò nɔ ŋkà'à ŋwà'nyè zi lɔ mbe:

- Polò mæ ncû ŋkxi Məpwɔk (Gho 1.1-17) 2.
- Ndzɔk pǒntì e wak xè ncyɔ' (Gho 1.18; 3.20)
- Mba' shi nè ŋjɔ pǒntì mbâ' pè ndəkndək lā (Gho 3.2; 4.25) 4.
- Pǒntì yè i ghup phishi lā shi ghè zò swə (Gho 5.1; 8.39) 5.
- Shi lèè Īghayel, nda'ŋgə mæ shi mbe ŋkxəpɔ e (Gho 9.1; 11.36)
- Zò swə ntip ŋkwɔknyè (Gho 12.1; 15.13)
- Zhwæ yè i Polò ŋkwàkzè lā, mbè ghè mba zhi mæ nda'a pǒntì Ghomà lā (Gho 15.14; 16.27)

1

Ncà'zè Polò mæ Ndyəshi Ghomà

¹ Ə mð Polò, ŋkwɔ Yesò Kxistò, mæ Shi na' ncyɛ e, ndɔ a nè ŋghə ŋgàantəp Yesò, mbe næ ncwɔ' a kə mð ncwì'zə ŋkxi Məpwɔk zi. ² Yɔ ŋkxi Məpwɔk lā, zhi na' ncyə mæ næ pè ŋgàà ŋgòpghòpshi mbhê ye tæ ŋghə ghup ŋwà'à ntip ŋwà'nyè Ndɔlɔ, ³ ŋkxi Məpwɔk mbɔ mæ ŋgopnwè næ ŋwɔ è, mæ pu zə e mbâ' miintì nɔkntswə lā, næ ŋkxənyè ntundyə fɔ Ndèvid. ⁴ ŋwɔ e mbɔ mbe Yesò Kxistò Cyəpò yè. Shi lè e ŋghə ŋwɔ è mbe he ŋgi mbi i. Zhi ghè ye ncyə mæ mbâ' zhi ghè zhi ndù næ vī lā, mbè mbâ' zhi he Zhwɔnyè Ndɔlɔ mbi i lā. ⁵ Mbe zhi mē ŋghə tæ mð ghè xù' pǒpǒ mbyəpi ghàantəp mbyə nè fəkzə ndzɔk pǒntì ləwak ntip pè ŋgwɔk, kə ghup ghə phintswə, nju'nyə ē mbe ŋgapzə ē. ⁶ Mbè pì zhyə, pì mbe mæ ncə' pǒntì yè i Shi ncyɛ kə pì pi pǒntì Yesò Kxistò lā. ⁷ Mð ŋwà'à mbâ'a mbi ndzɔk pǒntì ləwak yè i ghup Ghomà, mæ Shi ŋkwɔk ghup tətè' lā. Pì yè i Shi ncyɛ vyə nè ŋghə pè phishi lā, kə xù' pǒpǒ pu a xuuzè yè i ntəp mæ Shi yè i mæ Te yè pepi, mbe ntəp mæ Cyəpò Yesò Kxistò lā, hɔ' mæ pì.

Polò na' mæ ncæk mbyäyè njõ pè phishi Ghomà

⁸ Mbyê nè ntw', mò shi ncyè mè nà Yesò Kxistò kà he ñgəphi mæ Shi nà zə zyə ləwak nəkɔlɔ pu mæ mbi'zə vyə ntip ñgwɔk a wak nà mbâ' zhyè phintswə pi lā. ⁹ Shi zhə ñgə mð mæ ñgop nənɪ, zhi yè i mò fà' mbi i pu à tip ze ləwak, mæ ncwi'zə ŋkxi Məpwək ŋwə è lā. Zhi zhə ñgə mð ñkxipzə vyə mæ kə ya'a ncwə, ¹⁰ mæ ndzizə mbi i mæ kə pwe ntɔk nca'zəshi, ñgə zhi ñkwɔk zhi he məzhə mæ mð, mò nè hɔ' ncæk vyə. ¹¹ Nəkɔlɔ mò mæ ncæk kwà' mbyäyɔ vyə, tə he nce pwɔzwə yè i fə mè mbi zhɔnyè lə mbi pì mbyə nè ñghə kə zhyè phintswə ntākzə, ¹² nta mbâ'a kə zhyə phintswə nə sū ntəntak nə pì, kə yè sū ntəntak nə pì. ¹³ Fə pē, mbyê mò lə ta kə sək vyə, ñgə mò ncæk ncîp njopyop kəkə mbyəhɔ' zə' yè i pì nə i lā, tə kə fà' ze zhip ntoptsə zhwə pì mbâ' ntip nce ñgwɔk lā. ¹⁴ Ə ze fà' mbyəncæk pðnti yè i ghup ghə zhənwə lā mbe ncæk mbe pðnti yè i ghup kà' ghə zhənwə lā, ndəkndək mbâ' pðnti yè i ghup zhə ñwà'nyè lā mbe ñghə mbè pðnti yè i ghup kà' zhə ñwà'nyè lā. ¹⁵ Ê zhwə yè i ghə tə mò mæ ñkxəntswə mbyəhɔ' ncwi'zə ŋkxi Məpwək mbè mæ pì zhyə yè pì tswəswɔk Ghomà lā.

Yɔ mbâ' Shi ndò mi ñghə mi ndəkndək lə mbè

¹⁶ Nəkɔlɔ, mò kà' ghə tswəfè nə mbyəncwi'zə ŋkxi Məpwək. Ə mæ tà' ñgi' yè i Shi nè ndzo mbè wɔlɔ yè i phi i lā , ntw' nə pè Yundà tə nè mbeeza nə pðnti yè i ghup kà' pi pè Yundà lā. ¹⁷ Shi ncyè mè nə ŋkxi Məpwək nda'zə mbâ' zhi njɔ miiñti nɔktswə mbâ' mi ndəkndək mbii zhi lā, ndu fə ndà' nə phistwə, ye nə mbi ε ndà' zhi phintswə e mbâ' ye mbi mè pu ñwà'à ñgə: «Miiñti yè i ncyə mè nə phintswə mæ ndəkndək lā shi ghə zò.»

Ndzək pðnti ləwak xò nwə

¹⁸ Mba'alə, Shi, zhi yè i tsə kààmənəp lā mæ nda'zə zhì yaghantswə nə pðnti yè i ghup kə zhì mbâ' zhi ncæk lə mbo, mæ ñghə zhwə yè i kà' pi ndəkndək mbii zhi lā, mbe ñghə mbâ' pðnti mæ ndɔ nwə kəpwɔk mup nè ñkɔ nənɪ mbyəfà' fà' zi lā. ¹⁹ Shi yaantswə nə pup nəkɔlɔ, zhwə yè i pu ghə mbyəzhə nə i lə, ghup zhə ye. Kwà' zhi Shi mæ na' ndà'zə ye mbi pup kwà' məpwək. ²⁰ Mba'alə, fə mbâ' Shi na' nè nci ñgwɔk lā, ncyə nə zwə yè i zhi ghə lā, pu zhə ñgə zhi mæ Shi. Mbəmbâ' pu kə njɔ e pu à nələ mbo, pu zhə zhì ñgi' yè i kə mi lə mbo, ncyə mè mbâ'a lā, mbyə pðnti nɔktswə lə na' ñgop tà' lye'ndi ñgə ghup kà' zhə Shi. ²¹ Mbè mbâ' ghup zhə Shi ghup lə mæ he ñkù'ù mi, ghup lə mæ ye ñgəphi mbi i mbâ' ye mæ ncæk lā, ghup ncə' phū zup a ntip ñkwəkwə kə ntswə ē yè i ghup na' ñghə lā, tə mbè pè tip kxi zup ncàà ghup a mè ntip njip. ²² Mba' ghup na' mæ

ηkwakzə ηgə ghup ghè zhənwè lā, ghup ncu mbi zup a pè pyəpu. ²³ Ghup nyə mbyəhe ηkù'ù Shi, zhi yè i kə pfi lə mbō, mə he ηkù'ù lə mə pè zwə mə pu nè ye mə xəzə cəcək mìnnti nòkntswə yè i shi pfi lā, xəzə cəcək pè sək, pè nòp ηkxə ηkwə, pu a pè nòp yè i ghup fək vāp zup shi lā.

²⁴ Ə zhwə yè i ghè Shi nyə ghup ghè zwə shwì yè i tip zup na' mə ηgə'zə lā, zwə yè i ghup na' mə ηghə mbā'alā na' mbibə ni zhùp mbe nək tswəfə nə pup. ²⁵ Ghup lə nəni yè i nə Shi lə ηkxəbə cenwə, nyə Shi, zhi yè i ghè mbwēnyə mèmè nə i lā, he ηgapzə mbe fā' lə mə mə zhwə yè zhi nè lā. Mbi mbā'a mə pu na' mə shi he ηkù'ù lə mbi mìnnti yè i nē ndzək zwə à wak lā, kə mbe ghapzə e ηgù' mə ηgù'. Kə ye mə pə mbā'a. ²⁶ Ə zhwə yè i ghè tə Shi nyə ghup ghè pè zwə ghup ηghə ye mə he tswəfə mə pup lā. Yə pè zwə mbō pē: pè pòzhwi pup nyə kə zi pu à ndzwə pup, mə nəghə ndè lə nce pənjwi. Yə nè fā' kà' pi lə mbā' Shi na' nè nè lā. ²⁷ Mbè pə mbaghà ηghə a mə mbā'a. Ghup nyə pənjwi pup, tip zup mē ηkxə a mə ηgə ghup nəghə ηw'ò mbaghà. Mba' ye pi mbā'alā, Shi nə'ə ηgyo' nə pup, ye mə ndù fə a nə mè kəpwək zup. ²⁸ Mba' ghup na' ηgak mbyəzhə Shi lā, Shi na' nyə ghup, zhənwè kə tswə ē yè i ghup na' ηghè lā mə sa' ghup. Mba'alā ghup mə fā' pè zwə yè i ghup na' kə mə shi fā' lā. ²⁹ Tip zup loo mə pè nwə kəpwək zə: ghup ηghə pè zwə kəpwək, ghup ηkwək ηke tē', ghup njeηgyo', ghə'zə ntip tip zə tē njop, mbyəzhwə mì, mbyəncək nwə, mbyəfi mì, mbyəηghə mbě kəlō yè i ncyə tswə e lā, mbyəghòp nwə nə mì nə fip i, ³⁰ mə ηghə nək, ghup mə ηgàghàmbù Shi, mə ncək ncək, mə ghup ghè kwə'oni, mə sa' ni zhùp, mə ghup zhə mbyè'è mbyə nè ηghə nwə kəpwək, ghup lə mə nju'nyə pè nte zup. ³¹ Ghup pè ntswə kə njè', ghup lə mə fā' zhwə yè i ghup ηgop lā, mə tip zup sè, ghup lə nə mə ncopndzək. ³² Mbe ntèè mbā' ghup zhə ncwə'zəncək Shi yè i ηgòp ηgə pònti yè i ghup fā' mbā' ghup lā, Shi shi zhwə ghup lā, ghup lə ηkxəbə mè zhùp ndà'ηgə mbe mə sū ntəntak nə pònti yè i ghup fā' mbā' ghup lā.

2

Ncwə'zəncək Shi shi ghè lā

¹ Mbyə pu lə ləə he mbi ghù, tē ghù mbi ε mə mbè wōlō, ghù yè i ghù ncū lə' pònti lā. Nəkəlō ghù nə ncū lə' ηw'ò mì mə ntap ncək mə kwà' ntswə ō, nə zhwə ηgə ghù pu zhi pī ηghə mə tà' zhwə. ² Mbi mbā'a mə pəpì nə njə ηgə Shi ncwə'zə mə ntip nəni, pònti yè i ghup ηghə yə zi ka zhwə lə. ³ Ghù yè i ghù ncū lə' pònti yè i ghup ηghə mbā'a nə mə ηghə yu cə' mbā' ghup lā, ghù ηkwəkzə ηgə Shi shi nə ncwə'zə pònti nyə o ki? ⁴ Tè

ghu ngwa zu lə Shi mə ndi ngə zhi ghè mbwòkntswə, zhi lə mə njaghantswə mən̄gi', ngə zhi ncibə tip zə? Ghù kà' zhə ngə mbwòkntswə Shi na' mə cəzə ̄ lə mbyə̀pì tip zu?

⁵ Mba' tip zu sò, ghù lə mə ñkwək mbyə̀pì tip zu lā , ghù mə fə̀kzə mbâ'a lə myə yaghatswə Shi ni ghù. Lyé'ndzi Shi shi là'zè zhì yaghatswə lā kə ncwə'zə pò̀ntì mə ntip nənì lā, ⁶ *Zhi shi pà'à zhi mbé wól̄l mə m̀ ndzòk mbhufà' mi.* ⁷ Ə mbâ'a tə Shi shi he zò mèmè mbi pò̀ntì yè i ghup ñkàntì mbyə̀ghè mə̀pwək, mə nè mbip kə Shi he ñkù'ù mup, ñgapzə ghup mbe ñghə kə ghup ncu ntip zò yè i vī kē mbi nə i lə mbō, ⁸ ndà'ngə pò̀ntì yè i ghùp ntintswə mbi i, la' ghup mə ñkwək mbyə̀yu'nyə mbi nənì, mə nyə nwè kə̀pwək lə mbìi nə pup lā, zhi shi là'zè ghup ngə nwè pə e zhi pè nə njaghatswə nə pup tè'.

⁹ Pò̀ntì yè i ghup ñghè nwè kə̀pwək lə shi ñkwe mō mbe ncu ntip ghèghì , ntc' nə pè Yundà nə ñkəp nə pò̀ntì yè i ghup kà' pi pè Yundà lā. ¹⁰ Ñkù'ù, ghapzè ñghə xuuzè mbi mbé wól̄l yè i ghè nwè mə̀pwək lā, ntc' nə pè Yundà nə ñkəp nə pò̀ntì yè i ghup kà' pi pè Yundà, ¹¹ nəkól̄l Shi kə mbhiizè mbə. ¹² Ndzòk pò̀ntì lə̀wak yè i ghup nə ghè nwè kə̀pwək m̀ ghup ka' zhə kò Mosè lā shi pfi mbè mbâ' ghup kà' zhə kò mbō lā. Pò̀ntì yè i ghup zhə kò tə ñghə nwè kə̀pwək lā, m̀ pu shi lə lə kò nə ncwə'zə ghup. ¹³ Ye kà' pi zi lə pò̀ntì yè i ghup zhə kò lə mə mbi ndəkndək mbii Shi, ndà'ngə pò̀ntì yè i ghup zhì mbâ' kò mə ndzisə lā. ¹⁴ Ncwè pò̀ntì yè i ghup kà' pi pè Yundà, m̀ ghup kà' zhə kò Mosè, ndà'ngə mə zhii mbâ' kò ndzisə lā m̀ zhùp tswəni lā, ye ncə a m̀ mbâ' ni zhùp m̀ ncuuzə ghup kò Mosè mbō lā, mbè mbâ' ghup kà' zhə kò mbō lā. ¹⁵ Ghup mə nda'zə mbâ'a ngə zhwə yè i kò mə ndzise ngə pu ghə lā ye pi ntip tip zhup m̀ pu ñwà'à. Mbè ntswə zhup pu a ñkwàkzè mup zhə ngə ye pi nənì, tə mə nce ncwè sa' ghup kə ñkxuutak mup lā. ¹⁶ Ñkxi Mə̀pwək yè i m̀ mə ncwi'zə lā ñgòp ngə yə mbe zhwə yè i pu shi yə nə lyé'ndzi yè i Shi shi ghòp mə Yesò Kxistò kə ncwə'zə pè zwə yè i ndimbə ntip zò pò̀ntì lā.

Wə mə mbi kwà' Yundà?

¹⁷ Ndà'ngə ye pi ngə ghù yè i ghù ngə ghù mə Yundà, mə zhii ε mə nə kò tə fà' mbé yu kól̄l, mə ñka'zə pu a kò ngə ghù mbi ε m̀ Shi lā, ¹⁸ ghù yè i zhə zhwə Shi mə ncək ngə pu fà' lā, ghù yè i pu zhye'zə ̄ kò tə ghù zhə zhwə yè i pwòk lā, ¹⁹ Ghù yè i yə kwà' mə̀pwək ntip tip zu ngə ghù mbi ε m̀ntì yè i nda'zə mēzhè mbi pè fi nā, ghù yè i ñkwàkzè ngə ghù mbi ε ñkà' mbi pò̀ntì yè i ghup pi ntip njip lā, ²⁰ ghù yè i ncuuzə pò̀ntì yè i ghup kà' zhə sòpzhwə nə nwè Shi lā, ghù yè i mə ñgàà ncùuzè mbi pè pò̀ntì ghup pi p̀pè nəkól̄l ghù zhə mbâ' ghù zhə kò lā, ghù ghè kwà' zhənwə yè i mbi è nənì

lā... ²¹ Yɔ yù a! Ghù yè i ghù ncùùzè pòntì lā, ghù kâ fà' zhwə yè i ghù ncùùzè lə mbo! Ghù ncwì'zè ngə pu mba' nji, ndà'ngə mə nji! ²² Ghù ncyc' ghè mə nge ghè! Ghù yè i kà' ñkwòk nge pòntì ghapzə pè shi, ndà'ngə mə nji zè' yè i pu ngapzə ghup nə i lə nji zwə pu ye zè' e mbyě nè ngapzə e lə! ²³ Ghù mə ñka'ze pu à kò ndà'ngə ghù lè mə zhii mbâ' Shi mə ncək lā, mə ntap ntswəfə ntswə Shi nəkəlō ghù kà' mə zhii mbâ' kò mə ndizə lā! ²⁴ Mba'alə, ə zhwə yè i ghè tə pu ñwà'à ngə: « *Pì mâ ñghə tə pòntì yè i ghup kà' pi pè Yundà lə mə ncèzè zə Shi.* » ²⁵ Ə nənì, ye pi ngə ghu mə njii mbâ' kò mə ndizə lā, mə mbâ' pu sik ghu lə shi ñkxuuzə ɔ, ndà'ngə ghù ta kə mə zhii nə kò mbo, mə mbe mbâ' pu sik ghu lā, ghù shi ncə a mbâ' miiintì yè i pu kà' sik i lā. ²⁶ Ye pi ngə miiintì yè i pu kà' sik i lə mə zhi mbâ' kò mə ndizə lā, mə mbe mbâ' pu kà' sik i lə pu kə shi shyak e lə nə pòntì yè i pu sik ghup lə mbo? ²⁷ Zhi yè i pu ndəkzə e zhə ngə pu kà' sik i nda'ngə zhi mə zhii nə kò lā, ə zhi mə shi ncū lè' ɔ, ghù yè i ghù zhə kò pu ñwà'à lā, mə pu mbè nə sik ɔ ndà'ngə ghù lè mə zhii nə kò lā. ²⁸ Kə mbe zhwə yè i pu ndò lə nə njɔ lə pi ndò mi ñghə Yundà mbo, pu lə nə mə njɔ lə zè' nə mi mə pu a nshə mbè nə i tə nè zhə ngə mi mə pu sik i. ²⁹ Ndà'ngə ə zhwə yè i mbi mə pu ndimbè lə mə ñghə Yundà. Yundà nənì mbe miiintì yè i pu a sik i mə kwà' ntip tip zi lā. Ə Zhwōnyè Ndōlō mə sik i mbâ'a, tē la' ye mə ntəp lə nə zhwə yè i pu ñwà'à ntòk kò. Yɔ mi lā, zhi ghapzə kə fə a mbi miiintì nòkntswə mbo, ndà'ngə mə mbi Shi.

3

Sòpmi kà' pi ndəkndək

¹ Mba'alə, tē pè Yundà ncyc' pè nce pò mē kɔ? Mbyəsik mi ñkxúzə mē kɔ? ² Ə pyè ñghə nə ndzək sà ləwak mbyəpi Yundà . Mbii zhi mbe ngə Shi na' he ghòp zi lə mbi pè Yundà. ³ Kě nde! Ye pi ngə nce pò cècii pè Yundà mə ghup na' kə mə zhii mbâ' Shi na' mə ñkwòk lā, mə ye kò Shi mbyəfà' mbâ' zhi na' ghòp lā? ⁴ ñgak, mbyə ye lə na' mbi mbâ'a! Pèpi shi zhə ngə Shi mə ndəkndək, ndzək pòntì nòkntswə ləwak mə lə pè ghàa ncnwə nə mbâ' ye mbi mə pu ñwà'a ngə: « *Ye ncək ngə pòntì zhə ngə ghù mbi lə mi ndəkndək ntək ndzək zhwə ləwak yə ghup ngòp lā. Mbyə mi nə ncwə'zə ɔ mə ghù ndzi ncək.* » ⁵ Mbyə nce pòntì ngòp ngə nwə kəpwòk yè i pèpi ñghè lā ñghè pu zhə ngə Shi mə ndəkndək, mə pèpi shi pà'à lə ngə kɔ? Pèpi shi ghòp ngə ncwə yè i Shi mə ncwə wə pèpi nə nwə kəpwòk mə pèpi lā, ngə zhi kà' pi ndəkndək lā? Mò ngòp a mbâ' pòntì nòkntswə nə shyaknwè lā. ⁶ ñgak, mbyə ye lə na' mbi mbâ'a! Nəkəlō, ye pi mbâ'a mə Shi shi

ncwə'zə ɲgwək lə mə mbâ'lye? ⁷ Ndà'ɲgə ye pi ɲgə mbyê pu ncyè mə nə ncnwè zɛ ɲɔ nənɪ Shi kwà' məpwək, mbe he ɲkù'ù mi, mə nwəkɔ pɪ pe mə ntapncàk ntswə â mbâ' mi yè i xò ncyò' lə? ⁸ Mba'alɔ, nwəkɔ pepi lə ghə nwè kəpwək tə kə pu nè zhə nənɪ mbâ' nce ghàànak mə ɲgop ɲgə pepi ɲgop lə? Ye pwək a ndà' ɲgə pu ntapncàk ntswə pup ! ⁹ Mba'alɔ, tə kɔ nde yè i pepi pè Yundà nè ncyə nce pò? Sòpzhwə! Nəkɔlɔ mə ye là'zè vyə ɲgə pè Yundà pu à pònti yè i ghup kà' pi pè Yundà lə mbhù nwè kəpwək. ¹⁰ Mba' pu ɲwà'à ɲgə:

«Sòpmi ndəkndək kə mə shi pò, mbě tà' mi ye ncə'.

¹¹ *Sòp mi yə i ɛ ghə ɲjə'tswə lə kə shi mbɔ, mbě tà' mi ye ncə' yə i ncək mbyê zhì mbâ' Shi mə ncək lə.*

¹² *Ghup nyə mâzhə məpwək ləwak, ghup pibə ləwak, Mbě tà' mi kə cəcù pup mə ɲghə nwè məpwək mbɔ, mbě tà' mi ye ncə'.*

¹³ *Zhəntək zhùp mə mbâ' fi mə pu gha' ntik xī ye mə ndàp lə, Lip zup pə mbyə nè fik pònti, ɲjək^a swənyu pi mə mə nə kəkəpzhwə mup;*

¹⁴ *Ghòp ndù loo nshwə pup pu à ghòp ɲkwè/fi' i mi.*

¹⁵ *ɲkxə mup nɔzə a mbyəyè ncwüzə shəmbak pònti,*

¹⁶ *Ndzək zə' ləwak yə i ghùp ntɔ nə i lə, ghùp sak mbe ɲghə pònti yɔɲgyɔ' zə' e.*

¹⁷ *Ghup kà' zhə zup mâzhə xuuzə.*

¹⁸ *Ghup kà' pɔw Shi nə sòpɲwə'ɔ zhwə!»*

¹⁹ Yɔ pè zwə yè i pu ɲwà'à ntək ɲwà'nyè Shi lə mbē. Pepi nə zhə ɲgə ndzək zhwə lə wak yè i kò mə ɲgop lə yē mə ndəkzə lə pè Yundà yè i ghup ntip kò lə. Mba' mbè ghup zhup mbi lə pònti yè i ghup ɲghə nwè kəpwək lə, nshwè ndzək pònti ləwak shi zhyɔ', kə ncwə yè i ndzək pònti ləwak shi ntsi mbii Shi lə, kə ye pi mə ghup vɪncək. ²⁰ Ə zhwə yè i ɲghə Shi lə pə shi lə sòpmi mbâ' mi ndəkndək ɛ mə mbâ' zhi ɛ zhì mbâ' kò mə ndizə lə, zhə ɲgə kò ghə nda' ɲgə pònti zhə ɲgə ghup ghə nwè kəpwək.

Mba' Shi nè zò pònti lə

²¹ Ndà'ɲgə mə nə nde lə, Shi là'zè zhì ndəkndək kə ləkzə zhwə yè i kò ɲgop lə. Pè kò ləwak pu à pè ghàa ghòpghopshi na' ye ghòp nənɪ nə i. ²² Shi ncyè mə nə phintswə yè i pònti ghə nə Yesò Kxisto lə, tə nè ɲɔ ghup mbâ' pò ndəkndək lə. Yɔ mbâ'a ndəkzə lə pònti yè i ghup ghə phintswə lə. Ndzək pònti ləwak mbi mə tà'zhwə mbii Shi nəkɔlɔ,

²³ ghup à wak lə xò ncyò' mbhu ñkù'ù yè i pú ñghə ncwè yè i pu mbi mbâk Shi lə,
²⁴ Ndà'ñgə Shi na' ndo ghup pəpə ntip xù' pəpə zi nə ñghə pə ndəkndək mbii zhi, ncyə
 mē nə Yesò Kxistò yè i na' ndò e nə ncyə' mgbwè nwè kəpwək nə pup lə. ²⁵ Ə zhi pi mə
 mi Shi na' ncàà kə pu lè e nə nɔghɔ pwò' tə kə zhəmbak mi soozə nwè kəpwək pònti yè
 i ghup phi i lə. Shi ghè mbâ'a mbyə nə nda'zə pònti ñgə zhi pi ndəkndək, zhə ñgə
 pònti na' mbi mbii mə ghə nwè kəpwək zhi nyə ghup mbâ'a, ²⁶ nə ncwè zhi na' mbi mē
 zhi ncip tip zi lə. Zhî nda'zə zhi ndəkndək mbi pònti nə yò ncwè tə nə pi ndəkndək, kə
 pɛ lè mi yè i ye zhi phintswə nə Yesò Kxistò lə mbâ' mi ndəkndək lə. ²⁷ Kɔ zhwə shi yè i
 mbyə mi mbè ncyə mē nə i ñkwə'ɔ ni i lə? Sòpzhwə kà' pi! Nəkwə nde? Mbyə mi lè ncyə
 mbè mē nə mbhufà' mi? Ghak, nda'ñgə pə ndà' zhi phintswə mə ñghə tə Shi yɔ mi mbâ'
 mi ndəkndək lə. ²⁸ Nde lə, pɛpɛ zhə ñgə mbe phintswə mə ñghə Shi yɔ miintì mbâ' mi
 ndəkndək lə. Ye kə fə ā mē mbâ' zhi nə zhii nə kò lə mbō. ²⁹ Ta mbâ'a, ncwò' Shi mbi ɛ
 ndà' Shi pə Yundà kə? Zhi kə mə mbè Shi pònti yè i ghup kà' pi pə Yundà lə mbɔ? Ə
 nəni! Zhi mə mbè Shi pònti yè i ghup kà' pi pə Yundà lə. ³⁰ Mba' Shi mə ye ncè' lə, zhi
 shi ncyè mē nə phintswə mbe wɔlɔ tə nə yɔ e mbâ' mi ndəkndək lə: pònti pu sik ghup
 lə mbâ' pònti yè i pu ka' sik ghup lə. ³¹ Yɔ mə nda'zə ñgə pɛpɛ ghè phintswə mē kò kà'
 mbe mbi sòpzhwə mə pɛpɛ? Ghak, ə mbyə nə zhii nə kò kwà' məpwək.

4

Shi yɔ Abhàm mbâ' mi ndəkndək lə

¹ Tə pɛpɛ shi ghòp a ñgə kɔ nə tenjip yɔ pɛpɛ pə Yundà Abhàm? Zhi lè ñghi' miintì
 nòktswə nə ñghə zhye pye ? ² Tə Shi na' njo mbhufà' Abhàm tə ndò e mbâ' mi ndəkndək
 lə, mē zhi na' mə shi ñkwə'ɔ ni i, ndà'ñgə la' ye pi ɛ mē mbii Shi! ³ Ə nəni, ñwà'nyè
 Ndɔlɔ ñgòp ñgə: «*Abhàm na' mbhi Shi, Shi yɔ e mbâ' mi ndəkndək lə.*» ⁴ Mi yè i fà' zhwə pu
 pe e ni lə, ñke yè i pu he mbi i lə kà' pi lə zhwə pəpə, ndà'ñgə mbe zhwə pu mə shi he
 mbi i. ⁵ Mi yè i kà' ghə sòp mbhufà' ndà'ñgə njê zhi phintswə nə Shi yè i njo mi kəpwək
 mbâ' mi ndəkndək lə, mē Shi ncyè mē nə zhi phintswə yɔ e mbâ' mi ndəkndək lə. ⁶ Ə
 zhwə yè i ñghè tə Fò Ndèvid mə ncyàkzə məpwək è, məpwək miintì yè i Shi ləkzə e
 mbâ' mi ndəkndək kə ləkzə mbhufà' mi lə,

⁷ ncwè Fò Ndèvid na' ñgòp ñgə: «*Mbwəkye mbi pònti yè i Shi ləzə xònwə mup mbe
 soozə nwè kəpwək mup lə,*

⁸ *Mbwəkye mbi miintì yè i Cyàpə kà' mbe mə shyak nwè kəpwək mi lə.*

⁹ Yò ghòp lā nā mbəpwək pu ncwi'zè lə mə ndəkzə mə ndà' pòntì yè i pu sik ghup lā kə mbe pòntì pu kà' sik ghup lā? Pəpǐ ndù she ndê mbyəghòp ηgə: «*Abhàm na' mbhi Shi, Shi yə mbâ' mi ndəkndək lā.*» ¹⁰ Ndà'ηgə ye na' ncyəəzè mbâ'a mə ncwə kə? Mə pu ye sik Abhàm tə mə pu kà' wək sik i? ηgak, ye na' mbi mə pu kà' wək sik! ¹¹ Pu na' ndzi tə sik Abhàm. Ye pi mbâ' a lə zì pò ndəkndək mə Shi ncyə mə nā zhì phintswə he mbi i, mbâ'a mə pu kà' wək sik i. Mba'lo zhi ncə' nde lā te è pə pòntì yè i ghup mbhishi kə pu sik ghup lā, Shi mə ncyə mə mbâ'a njo ghup mbâ' pòndəkndək lā. ¹² Abhàm mbè mbi te è pòntì pu sik ghup lā. Zhi kə mbi lə ndà' te è pòntì yè i ghup ntip ηgwək pòntì yè i pu sik ghup lə mbo, ndà'ηgə te pòntì yè i ghup zhii nā phintswə tenjip yò pəpǐ Abhàm nā ncwə pu na' kə wək sik i lā.

¹³ Shi kə na' mbhə ndəpnshica'a mbi Abhàm pu à zhì ηkxənyè ntundyə lə mə mbâ' zhi nə zhii nā kò lə mbo, ndà'ηgə mbâ' Shi na' ncyə mə nā zhì phintswə njo e mbâ' mi ndəkndək lā. ¹⁴ Tə ye na' mbi ηgə ndà' pòntì yè i ghup zhii nā kò lə mə shi zəpyè nā zwə Shi phə lā, mə phintswə kà' ηkxuuzə mə sòpzhwə, kə mbe zwə zhi phə lā kə shi pəpzè mbo. ¹⁵ Kò ηghè Shi mə njaghatswə nā pòntì nəktswə nəkolô ye he mə ndà' yaghatswə. Ndà'ηgə zə' kò Mosè kə mə nā i lə mbo, pu kə mvì kò zə' e mbo. ¹⁶ Mba'alə, zhwə Shi ghòp ηgə zhi shi he lā, zhi shi ntə lə mə nā phintswə yè i miintì ghè lā tə he ye, tə kə ye pi tà' xù' pəpò mə zhi ηkxənyè ntundyə Abhàm lə wak. Kə ndà' zhi pòntì yè i ghup ηgop ηgə kò Mosè mə sa' ghup lə mbo, ndà'ηgə mbè zhi pòntì yè i ghup ηgòp ηgə ghup zhì lə nā zhì phintswə Abhàm yè i mə tenjip yə pəpǐ ləwak lā. ¹⁷ Mbi mbâ'a mə pu ηwà'à ntək ηwà'nyè Ndəlā ηgə: «*Mò Shi, mə lə o ηghə te ηgwək njopyop.*» Abhàm mə Te wə mbii Shi. Zhi mə mbi e ye zhì phintswə nā Shi yè zhì ηghə pə pə pòntì zò, pə zwə ze na' kə fə mbi lə, pi shi lā. ¹⁸ Abhàm ghè phintswə pu à məəzə nā zə' sòpmi na' kə mbè mə ηkwakzə sòpzhwə nā i lā, ncyə mə mbâ'a zhi pi te è mbyə'yop ηgwək ndəp shinca'a, mbâ' Shi na' ηgòp lā. Zhi na' ηgòp ηgə: «*Yə mbâ' yù ηkxənyè ntundyə nca pi lə mbe.*»

¹⁹ Shi na' nā ghòp zə zwə mə Abhàm mə ye mə ncə' məzhwè kə zhi ghə ηgù' ηkxə. Ni i na' mbi mə ye ηu'zə tè', zhì mənjiwi Sagha pi mə zhi ye vyè tə mə zhi kà' mbe ηku' mbyəzə. Ndà'ηgə Abhàm na' kə pwe mbyəphi zhwə yè i Shi na' ηgòp lā. ²⁰ Nə yə zhwə yè i Shi na' mbhə mbi i mbâ'a lā, zhi na' kə fə ηkwəkzə zi ηgə mbyə Shi fik i, ndà'ηgə zhì phintswə mbè mə he mə ηgi' mbi i mbyə nə ηge mə mbii, zhi mə he ghapzè mbi Shi. ²¹ Zhi na' zhə kwà' məpwək ntip ntswə e ηgə zhwə Shi phə mbi i lā, zhi ghè ηghi' mbyə nə ηghə zhwə mbə pəpzè. ²² Ə zhwə yè i na' ηghè tə Shi ncyə mə nā zhì phintswə Abhàm njo e mbâ' ndəkndək lə mbe. ²³ Ndà'ηgə ghòp zə pu ηwà'à ηgə: «*Shi yə e mbâ' mi*

ndækndæk», pu kè na' ηwà'à ye mæ ndà' mbi Abhàm ndu i mbɔ, ²⁴ pu na' ηwà'à ye mbe mbi pepi yè i Shi shi lɔkzə yɔ pepi phintswə lā, zhə ηgə pepi ye yɔ pepi phintswə nə i, zhi yè i na' zhimbə Cyèpò Yesò Kxistò yɔ pepi nə vi lā. ²⁵ Pu na' fi i mbi pònti nòktswə nə nwè kèpwòk mɔ pepi, zhi mbè ndu nə vi, mba'alɔ kə Shi yɔ wɔ pepi mbâ' pò ndækndæk lā.

5

Yesò nèèzè yɔ pepi ncàk pu à Shi

¹ Mba'alā, Shi ncyè mæ nə phintswə pepi ghè nə Cyèpò Yesò Kxistò lā, njɔ wɔ pepi mbâ' pò ndækndæk lā. Ə zhwə yè i ghè pepi mæ ncyè mæ nə Cyèpò Yesò Kxistò yɔ pepi tə ncə məpwɔk pu à Shi lā. ² Ə mbe nə phintswə yè i pepi ghè nə Yesò Kxistò lā, tə pepi nə ncu ntip xù' pòpò Shi yè i pepi ntòk ni ndè lā. Ndê lā, pepi mæ ncyakzə tè' zhə ηgə pepi mæ mæzə mbyəncu ntip ηkù'ù Shi. ³ Kə mæ ndà' mbâ'a mbɔ, pepi ncyàkzə mbè ncwè yè i pepi ntip cyənwè lə, zhə ηgə cyənwè he cwè^b, ⁴ cwè ηghə pəpì ghè sèətip ntsip yè i pepi ntip nwè lā, yɔ pepi nə sèətip mē he mæzə nə Shi. ⁵ Yɔ mæzə nə Shi kə fìzə mbɔ, zhə ηgə Shi nə'ə ηkwòknyè zi ntip tip zɔ pepi ncyə mæ nə Zhònyè Ndɔlɔ yè zhi he mæ pepi lā. ⁶ Ə, ncwè ntəntak na' zhè kə wɔk mbi nə pepi lā, Kxistò phi nə ntswə pè ghè nwè kèpwòk, nə ncwè Shi na' njê lā. ⁷ Ye ntàk tə kə pu yɔ tà' miiintì kə zhi phi mbyəpfi nə ntswə tà' mi yè i zhii nə kò Mosè lā. Pəlye' pu yɔ mi zhi phi mbyəpfi nə tswə tà' mi məpwɔk. ⁸ Ndà'ηgə ə mbe pa'à tə Shi nda'zè wɔ pepi ηgə zhi ηkwòk wɔ pepi lā: Kxistò pfi nə tswə yɔ pepi ncwè pepi na' zhè ntip nwè kèpwɔk lā. ⁹ Ndà'ηgə ndê lə, shəmbak mi ghè Shi yɔ wɔ pepi mbâ' pònti yè ghup pi ndækndæk mbii Shi lā. Ye shi ncə mæ mbâ'lye tə kə Kxistò lə zò wɔ pepi nə yaghatswə Shi ? ¹⁰ Ntsip pepi na' mbe mbi ε wak lə pè ghààkəmbò Shi lā, zhi ncyè mæ nə vi ηkxù ηwɔ e nɛzə ncàk cècii wɔ pepi pu a zhi. Tə nde mbâ' ηwɔ e tsə ntik, pepi pi mæ pepi nè yò pepi ncàk pu a Shi lā, ye shi ncyè lə mæ mbâ'lye tə kə zhi lə lā zò ηwɔ e nə zò wɔ pepi? ¹¹ Ye kà' nə mbi ndà' pa'a, pepi mæ ncyàkzə pu à zə Shi ncyè mæ nə Cyèpò Yesò Kxistò yò pepi, zhi yè i nè yɔ pepi ncàk pu à Shi ndê lā .

Adàm pu a Yesò Kxistò

¹² Nwè kèpwòk na' ntɔ mæ nə tà' mbaghà pu mæ ncyè e ηgə Adàm tə ncu ntip ηgwòk,

---

^b5.3 Ntsip zhwə njak mi zhi lə ntwoonjòk lā.

vi mbe ncyə zhi mə nə nwə kəpwək ncwiizə ndzək pònti nəktswə ləwak nəkoló ndzək ghup a wak xò ncyò'. ¹³ Nəkoló, nwə kəpwək na' mbi ndəp shinca'a tə Shi he kò mbi Mosè, ndà'ngə pu kə ntap ncək ntswə mi ncwə kò kà' pi shi lə mbə. ¹⁴ Mbi mbâ'a mə tə ntə' nə zhì ncwə Adàm tə nà nkəp nə zhì ncwə Mosè, ə vi mə na' sa' ngwək, mbe pò yè i ghup na' kə ghə sòp nwə kəpwək yè i xəzə zhi Adàm yè i na' kə mə zhii mbâ' Shi na' ngòp mbi i lə. Mə nwə Adàm mbə na' mə xəzə lə mə nwə ngwə'ò mi yè i na' mə shi hò' lə.

¹⁵ Ndà'ngə zhwə yè i Shi he pəpə lə ncyə xò yè i tà' mi ndu i na' ngəhə lə. Nəkoló, ye pi ngə mbyò'yop pònti pfiizə ndu fə nə xò tà' mbaghà yè i ncə', mbâ'alə, ye shi ghə mə mbâ'lye tə kə Shi lə he xù' pəpə mə pònti ntə njop? Yə mi ndu i mbe Yesò Kxistò.

¹⁶ Ndà'ngə zhwə yè i Shi he lə kà' xəzə zi xò tà' mbaghà ndu i zhə ngə ye na' ncyè nə xò tà' mbaghà ndu i pu ncwə'zə e ntap ncək ntswə e. Ye pi ngə xò pònti yop mbé ngə koló, mə Shi ncyè mə nə zhwə zhi he lə kə yə pònti mbâ' pò ndəkndək lə. ¹⁷ Nəkoló, ye pi ngə nə ntwə tà' mbaghà ndu i, nə xò tà' mi ndu i vi ncyè mə nə i sa' ndzi, tə ye shi ncə' mbâ'lye tə kə nə zhì ntswə Yesò kxistò ndu i , zhi yè i shi ghə kə pònti ghə zò lə, kə ghup zə fì nə ntswə Yesò Kxistò? Pònti mbə mbi ε pònti yə yè i Shi he xù' zi kə ndək e mbi pup pəpə, mbe njə ghup mbâ' pò ndəkndək lə. ¹⁸ Mba'alə, mbâ' xò tà' mbaghà ghə pu ntap ncək tswə ndzək pònti ləwak lə, ə mə mbâ'a tə fà' ndəkndək yè i tà' mi ndu i fà' lə, Shi ncyè nə i njə ndzək pònti ləwak mbâ' pònti ndəkndək lə, kə he zò mbi pup.

¹⁹ Ndəkndək mbâ' ye ncyè mə nə xò tà' mi ndu i mbyò'yop pònti pi pə ghə nwə kəpwək lə, ə ndəkndək mbâ' tà' mi ndui i shi yu'nyə kə Shi ncyə mə nə i ndə mbyò'yop pònti ngəhə pò ndəkndək mbii Shi lə. ²⁰ Mə nə kò lə, Shi na' ncàa ye ntip ndzi tə kə pònti ncyə mə nə i njə mbâ' nwə kəpwək yè i ghup ngəhə lə mbi mə ye gha'mbhu lə, ndà'ngə zə' yè i xò gha'mbhu nə i lə, xù' Shi mbi mi loo zə' e tə', ²¹ mbâ'a tə kə mbâ' kəpwək na' mə sa' ndzi, mə he vi lə, kə xù' pəpə tō mə nə zhì ndəkndək mbii Shi mbî mə sa' ndzi nə zō mèmè ncyə mə nə Cyəpə Yesò Kxistò.

6

Ye kà' mbe mbi lə nwə kəpwək mə mə sa' pə khetè

¹ Ye mə nda'zə a ngə kə? Lə pəpə shi mə lə nwə kəpwək nə yè è pə mə mbii tə kə xù' pəpə Shi gha'mbhu mbi pəpə? ² Ngak, mbyə ye lə na' mbi mbâ'a! Nə zhwə yè i mə ndəkzə nwə kəpwək lə, pəpə ye pfi. Pəpə shi mbe mə ncə a mə ntip nwə kəpwək mə

pa'lye? ³ Pì kà' zhə ɲgə pɛpì ləwak yə i pɛpì na' ɲkxunshə nə zə Yesò Kxistò lə, ɲgə mbe nə vi zi tə pɛpì na' ɲkxunshə lə? ⁴ Pɛpì na' pfi pu a zhi nə nshə pɛpì na' ɲkxu lə, pu ntapzə ntsək wə pɛpì ntip nca'a pu a zhi, mbâ'a tə kə mbâ' ɲghi' Tyə yə i na' ɲa'a Yesò Kxistò nə vi, kə mbe pɛpì yə ghə zì zò swə mbō. ⁵ Nəkɔlô, mbâ' pɛpì na' ntapzə ləwak pfi pu zhi lə, pɛpì ndzi lù nə vī mbâ' zhi lə. ⁶ Pɛpì yu' yə ɲgə kwà' məpwək! Pu na' ncwè yə pɛpì mvyə mī yə i na' mbi nə pɛpì lə tsə fàktambhu pu à Yesò, tə nə sàk nwə kəpwək yə i mbi ntip ni yə pɛpì yə , tə ke ye ncyə mē mbâ'a kə pɛpì lə mbe mbi pù' mbi nwə kəpwək. ⁷ Nəkɔlô miintì yə i ye pfi lə, mgbwè nwə kəpwək ye cè nə i. ⁸ Mba' pɛpì zhə kwà' məpwək ɲgə pɛpì pupzə pfi pu a Kxistò lə, pɛpì mbe nə zhə cə' məpwək ɲgə pɛpì shi pupzə zò pu a zhi. ⁹ Pɛpì nə zhə kwà' mbəpwək ɲgə Kxistò na' ye ndù nə vi, ɲgə mbyə zhi lə mbe pfi. Vī kà' mbe ɲghə sòp ɲgi' nə i. ¹⁰ Nəkɔlô Kxistò lə pfi, zhi pfi ndà' tà' ncip nə nwə kəpwək pòntì. Nde lə zhi ghə zò, ə mbi Shi tə zhi tsə lə. ¹¹ Mbè pì zhyə, pì cə' shyak ɲgə mbè pì ye phi nə zhwə yə i mə ndəkzə nwə kəpwək, ɲgə nde lə, pì tsə mbi Shi ncyə mē nə Yesò Kxistò.

¹² Kə nwə kəpwək mbâ' mbè ɲghə sòp ɲgi' nə ni zhyə yə i shi pi ndàpndzi pfi lə, mbyəghə kə pì ghə zhwə zhi mə ɲkwək lə. ¹³ Pì mbâ' mbe nək kə nwə kəpwək lə pè pà ni zhyə nè fà' pè zwə ze kà' pwək lə, mbâ' pu ndò zwə ncù nè fà' lə. Ndà'ɲgə pì nək pè pà ni zhyə ləwak mbi Shi, mbâ' pòntì mē ghup tsə mə fə a mē cècii pè pfə pè lə. Pì lə pè pà ni zhyə ləwak mbâ' pè zwə nè fà' məpwək mbi Shi. ¹⁴ Nəkɔlô, nwə kəpwək kà' mbe ɲghə sòp ɲghi' nə pì zhə ɲgə ye kà' mbe mbi lə kò Mosè mē mə sa' vyə, ndà'ɲgə ə mbe xù' pòpò Shi mē mə nda'zə vyə mēzhə.

Mba' Shi njo pòntì ndəkndək mbii zhi lə

¹⁵ Kɔ nde? Pɛpì shi ghə nwə kəpwək zhə ɲgə kə kò Mosè mə mbè mə sa' wə pɛpì mbə, ndà'ɲgə mbâ' xù' pòpò Shi pi mə nda'zə wə pɛpì mēzhə lə? ɲgak mbyə ye lə na' mbi mbâ'a! ¹⁶ Pì kà' zhə zyə ɲgə ncwè pì mə nju'nyə mī mə fà' mbi i mbâ' pù' i lə, mə pì mbi e pù' mə mī mbō pì mə nju'nyə e lə? Pì ta kə yu'nyə nwə kəpwək yə i shi lə vyə ncu ntip vi lə, mē pì shi yu'nyə Shi kə zhi la'zə vyə mēzhə mbyəghə zhwə yə i pi ndəkndək mbii zhi lə. ¹⁷ Pɛpì ghapzə Shi. Pì na' mbi pù' mbi nwə kəpwək, ndà'ɲgə pì nju'nyə pu a tip zyə ləwak nə ncùzə pu na' he mə pì lə. Ye na' mbâ'a mbii zhwə yə i pì na' mə shi zhə lə. ¹⁸ Nde pu ntsye vyə mbhu nwə kəpwək lə, pì pi lə pù' mbyəfà' zhwə yə i pi ndəkndək mbii Shi lə. ¹⁹ Mə lə fyò' nə zhwə yə i ntɔzə cècii pòntì lə, tə kə pì yu' məpwək, zhə ɲgə miintì nòktswə mbō . Mə mbâ' pì na' nək ni zhyə mbâ' pè pù' ye mē fà' fà' nə fip ni

zhyə mbe mə sak zə' lə. Zwə zo ŋghə pu ntətswə mbi Shi. Ndê lə pì lo pè pà ni zhyə mbǎ mbyǎ nè ŋghə pù' yè i shi fà' zhwə yè i shi pi ndəkndək mbii Shi lə. Mba'alə, zhyə nə mbi shi pi mbâ' Shi mə ncək lə. ²⁰ Ncwè pì na' mbi pù' mbi nwè kəpwòk lə, ndəkndək na' kə mə ndəkzə vyə mə sòpzhwə mbə. ²¹ Zhye pyè pì na' ndzi nə yə fà' ncwəpwòk lə? Ndye'è ntswəfə mə kuu vyə nə i tèt', nəkoló pì zhə ŋgə zì fà' mbō miizə lə mə pu à vi. ²² Ndê yè i Shi ncyé' mgbwè nwè kəpwòk nə pì tə pì ncə' pù' i lə, pyè ye nə i lə mbe ŋgə Shi mə ŋkxuuzə vyə, pì mə ŋghə mè pò pi. Mbyǎ miizə, pì shi ghè zò mèmè. ²³ Nəkoló, zhwə yè i pu nə mbe nwè kəpwòk lə mbe vi, ndà'ŋgə zhwə yè i Shi he pòpò lə mbe zò mèmè nə ncwè yè i pepì pu à Cyèpò Yesò Kxistò yò pepì shi ntàpzə nè ghè ye ncə' lə.

7

Kə mbe mə kə mbi mbè sa' pè kxetè mbə

¹ Fē pe, pì lèè ŋgə kə sa' miintì mə ndà' ncwè zhi tsə lə kə. Mò ŋgòp mbâ'a mbi pòntì yè i ghup zhə kə Mosè lə. ² Mba'alə, ncwè məzhwi nakndyə lə mə zhi zhii ε mə nə kə nakndyə nə ntsip ndzwə è zhə tsə lə. Ndà'ŋgə ndzwə è ncə tə pfi kə nakndyə mi. ³ Ye mə nda'zə ŋgə nə ncwè ndzwə e zhə tsə lə, zhi yè ghè mbi ŋwò'ò mbaghà mə zhi mbe məzhwi ghè. Ndà'ŋgə ndzwə e pi tə pfi mə mbyê kə nakndyə lə pe ŋgup i. Zhi kwòk mə mbyê zhi mbè nakndyə pu ŋwò'ò mbaghà, kə la' zhi pi məzhwi ghè. ⁴ Mbè mbâ' pì zhyə lə mə fē pe, kə mbi mə zhi zhə ŋgə pì ye pfi nə nē mi, nəkoló pì na' mbupzə phi pu a Yesò Kxistò. Pì mbi ndê lə pi pò ŋwò'ò mi, miintì yè i na' ndù nə vī cècii pè pfə pò, kə pepì pupzə fà' fà' yè i shi pwòk Shi lə. ⁵ Ə nənì ŋgə ncwè pepì na' mə ŋghə a zhwə yè i mbè ni yə pepì na' mə ncək lə, kə mə ŋghə njì mbyò'yop zhwə kəpwòk mə ncəzə wə pepì pu à pè pà ni yə pepì mbyəŋghè nwè kəpwòk yè i na' mə shi miizə lə pu à vi lə. ⁶ Ndà'ŋgə mə nə nde lə, kə kà' mbe ŋghə ncək nə pò, nəkoló zhwə yè i na' mə ndə wə nè ŋghə ghàncak lə zhə ŋgə pepì ye phi nə nē mi. Mba'alə, nde lə, pò fà' mə Shi pu à mè swə, Zhwónyè Ndól pi mə mə nda'zə wə məzhə. Pepì kà' mbe mə fà' pu à mvyè mə mbâ' ye na' mə mbì kə pu ŋwà'a lə pi mə mə nda'zə wə pepì məzhə lə.

Zi fà' kə?

⁷ Tə pepì shi ghòp a mə ŋgə kə? Kə mbe zhwə kəpwòk? Ŋgak, mbyê ye lə na' mbi mbâ'a! Ə kə Mosè mə ŋghə tə mə zhə nwè kəpwòk. Kə mbâ'a pə, mə na' kə mə shi zhə zhwə yè i pu ncyé ŋgə ghò'zə lə mbyê kə na' kə ghòp ŋgə: *Ghù kə shi ghè zə ghò'zə mbə.*

⁸ Nwè kàpwòk yè i nà m̀ lē ntɔɔ m̀ nà k̀ ncəzə a m̀ ghò'zè ntsintsi zwə. Nəkɔlɔ, tə k̀ Mosè na' k̀ mə shi m̀ nwè kàpwòk na' ncə' lə p̄ə zhwə. ⁹ Ye na' mbi mbii yè i m̀ na' k̀ zhə k̀ Mosè lē, m̀ pi mə tsə. Ndà'ngə ntsip m̀ na' ncə t̀ njə k̀ Mosè lē, nji mbyəghè zhwə yè i k̀ p̄wɔk lə ncu nà m̀. ¹⁰ M̀ a p̄fi. K̀ Mosè yè i na' mə shi l̀ a ncu ntip zò lē ncàà wε m̀ ntip vī. ¹¹ Nwè kàpwòk yè i na' mbi nà m̀ lē na' ncyè m̀ nà k̀ Mosè fyəzə a m̀ ghè p̀ zhwə yè i k̀ p̄wɔk lē. Ə zhwə kàpwòk mbɔ mə he vī mə m̀. ¹² Mba'alə k̀ Mosè fə a mbi Shi, mbe zhwə yè i k̀ mb̄ mə ngop ngə pu ghə lə mbe fə a cə' mə Shi, zhwə mb̄ pi ndəkndək mbe mbi m̀ ye p̄wɔk.

Miintì yè i nwè kàpwòk mə nghè e lē

¹³ Mba'alə, njə zhwə yè i p̄wɔk lə mə nà ηwà mə m̀ he lə vī mə m̀ lə? Ɔgak mbyə ye l̀ na' mbi mbâ'a! Ə mbe nwè kàpwòk mə nghè tə m̀ p̄fi. Nwè kàpwòk là'zè kwà' m̀p̄wɔk ngə zhi k̀ p̄wɔk. Zhi ncyè m̀ nà zhwə yè i p̄wɔk lē nghə m̀ p̄fi. Mba'alə, ye ntɔɔzə m̀ nà zhwə yè i Shi na' ngòp ngə pu fà' lə zhii kwà' mε nwè kàpwòk. ¹⁴ Ə, p̄p̄i zhə kwà' nənì ngə k̀ Mosè fə a m̀ mbi Shi. Ndà'ngə m̀ nà m̀ lə, m̀ mbe miintì ǹktswə, m̀ pu fi ε mbâ' p̄' lē mbi nwè kàpwòk. ¹⁵ Ə nənì, m̀ k̀ mə nju' sòpzhwə nà zhwə yè i m̀ mə nghə lē: zhwə yè i m̀ kwòk lē, k̀ mbe zhwə yè i m̀ mə nghə lə mbɔ, ndà'ngə zhwə yè i m̀ k̀ kwòk lē, mbe ye m̀ mə nghə lē. ¹⁶ Ye nà mbi ngə zhwə yè i m̀ k̀ kwòk lē mbe ye yè i m̀ mə nghə lē, m̀ m̀ pu a k̀ Mosè mə ηkxùshwə, m̀ m̀ mbè mbhi ntip tip zε ngə k̀ Mosè p̄wɔk. ¹⁷ Ye mə nda'zə ngə k̀ mbe m̀ m̄ mə nghə mbâ'a mbɔ, ndà'ngə ə nwè kàpwòk yè i pi ntip ni ε lē m̄ mə nghə mbâ'a. ¹⁸ Nəkɔlɔ m̀ zhə ngə ntip ni ε, m̀ ngòp kwà' ntip mbè ni è, m̀p̄wɔk k̀ pi ntòk nà i. M̀ kwòk mbyəghè m̀p̄wɔk ndà'ngə m̀ k̀ ghə nḡhi' mbyə ǹ nghə ye, ¹⁹ zhə ngə nwè m̀p̄wɔk yè i m̀ mə ncək lē, m̀ k̀ mə nghə ye, ndà'ngə nwè kàpwòk yè i m̀ k̀ ncək lē, mbe ye yè i m̀ mə nghə lē. ²⁰ Ye pi ngə zhwə yè i m̀ k̀ mə ncək lē, m̀ mə nghə, m̀ k̀ mbe m̀ m̄ mə nghə mbɔ, ndà'ngə nwè kàpwòk yè i ntip ni è lē. ²¹ Ncwè m̀ mə ncək mbyəghè m̀p̄wɔk lē, k̀ yè i ntip ni è lə ncəzə a mbyə nghè lə nwè kàpwòk. ²² Nəkɔlɔ, zhwə yè i he ncyàkzè kwà' ntip ntswə a lē mbe k̀ Shi, ²³ ndà'ngə m̀ zhə ngə ntòk p̀ pà ni è, nce k̀ yè i m̀ k̀ kwòk lə mə ndyɔ' pu a k̀ yè i zhənwə a mə ncək lə. K̀ mbɔ yè i m̀ k̀ kwòk lē mə ndɔ a ǹ nghə ngà̀ncak mbi k̀ nwè kàpwòk yè i ntip p̀ pà ni è lē mə ncəzə a mbyəghè nwè kàpwòk lə. ²⁴ Tè yɔ a mbe m̀ m̀ cə' mbəzye! Wɔ mə shi ncyè' ε ntip ỳ mbe ni yè i mə ncàà wε nà vī lə? ²⁵ P̄p̄i ləzə Shi, ncyə m̀ nà Yesò Kxistò, Cyèp̀ ỳ!

mâzhè lē mbi ε pwo Shi.

¹⁵ Zhwōnyè Shi pu na' he mbi pì lē kà' pi ε mbyê nè ndo vyə mbi pù' mbe nək pwô nə pì. Ndà'ngə Zhwōnyè yè i he mə pì lē mbe mbyê nè ndo vyə mbâ' pè pwo pi lē. Ə Zhwōnyè mbō mē ngə tə pepi mə ntwoongòk mə Shi ngə: «Abà». Ye me ndà'zè ngə: «Tyə». ¹⁶ Kwà' Zhwōnyè Ndōlō mbō mē ngop mə zhwōnyè zə pepi ngə pepi mbi ε pwo Shi. ¹⁷ Mba' pepi nə mbi ε pè pwo Shi lē, ye mə nda'zə ngə pepi shi ghè yə pepi nə zwə yè i na' mbhə pə pwo pi lē. Ə mbi ε pu à Kxistò yè i pepi shi mbupzə ghè zwə mbō lē, zhə ngə mbâ' pepi na' mbupzə njəngyɔ' pu a zhi lē, pepi shi mbe pupzə ncu ntip nwè fò zi pu a zhi.

Ghapzè yè i shi hò' lē

¹⁸ Mò ŋkwàkzè ngə ngyɔ' yè i pepi mə njə ndè lə kà' ku' sòpzhwə nə ghapzè yè i Shi shi ghè kə pepi yə lə. ¹⁹ Nəkòlō ndzòk zwə a wak yè Shi nèzè ndəp shinca'a lē mə mbip ε lyè'ndzi yè i shi là'zè pwo pi kə pu zhə ghup lē. ²⁰ ŋgwòk ndəpca'a ləwak mbi lə mbhu ngəhi' yè i kə ŋkxuuzə mē sòpzhwə lə mbə. Kə zhi mə kwòk tə mbi mbhu yə ngi' ε mbə, ndà'ngə zhi mbhu i lə mbâ' miiintì yè i na' fi i mbi pup lē kwòk a. Mbe tē mbâ'a lə, mǎzè Shi shi. ²¹ Zhwə mbō shi pə ngə tà' lyè' shi hò' kə zhi ntye ndzòk zhwə à wak yè i nèzè lə ndyə pù'. Sòpzhə kə shi mbè pfi nə i mbə. Ndzòk zhwə ləwak shi pi nə zè' yè i pè pwo pi nə i ntip ŋkù'ù lē. Sòpzhwə kə pfi zè' e mbə, sòpzhwə lə nə mə mbhū.

²² Nde lə, pepi zhə kwà' məpwək ngə ndzòk zwə ləwak yè i Shi nèzè lē mə ncwi ε ncwi, mbe mə njəngyɔ' mbâ' məzhwi yè i mə shi zə a zə lē. ²³ Ye kə mbe ndà' pè zwə mbō ndu pup mbə: mbe pepi yè i pepi ghè pè mbii zwə yè i Shi ncyə mə nə Zhwōnyè zi he mə pepi lē, mbè pepi mə ncwi mə ntip tip zə pepi mbâ' ghup lē, mə mbip lyendzi Shi shi lə wə pepi nə ghè pwo pi tà' ncip kə ye ku' lē. Pepi shi ghè tà' ni swə kə ntəp ntip ngyɔ'. ²⁴ Nəkòlō pepi na' ye ghè zò, ndà'ngə pè kà' wək njə a wak. Miiintì mə njə zhwə mē mbyê zhi lə mbe ngop ngə zhi mə mǎzə a mǎzè. Zhwə yè i pu mə njə lə, pu shi mbe mǎzè lə mē mbâ'lye? ²⁵ Ndà'ngə mbyəməzè zhwə yè i pu kà' zhə ye lē, mbe mbyəpip ye ε mə kə pwe. ²⁶ Mbyəpip mbâ'a mbi ε mbâ' Zhwōnyè Ndōlō hò' ŋkxuuzə wə ncwi yè i pè mbək ntəntak lē, nəkòlō pepi kà' zhə mbyəncà'zèshi mbâ' ye mə ncək lē. Ndà'ngə kwà' Zhwōnyè Ndōlō nə ncà'zèshi nə tswə yə pepi mə ncwi mbâ' sòp ŋwò'ò miiintì lə fyɔ'ɔ lē. ²⁷ Miiintì yè i zhə zhwə yè i mbi ntip tip pòntì lē zhə ŋkwàkzè Zhwōnyè Ndōlō: nəkòlō Zhwōnyè Ndōlō ndǎzə Shi nə zhi tswə pè Kxetè mbâ' Shi kwòk lē.

²⁸ Pepi mbè zhə ngə ndzòk zwə a wak yè i ŋwa mbi pòntì yè i ghup ŋkwòk Shi lē, Shi

ngghè ngə zwə mbǔ ghə mə məpwək mbi pup, ghup yè i zhi na' ncyə nə mbâ' zhi na' yê nêzè lə. ²⁹ Pònti yè i Shi na' ye ncwə' lə, zhi ye ntip ntswə e ngə ghup shi xəzə lə Ɔwə e, tə kə Ɔwə e pi ntswəfi pè fēfē tə njop. ³⁰ Pònti mbǔ yè zhi na' ye ncwə' lə, ə mbè ghup mbǔ tə zhi ncyə lə. Pònti zhi nə ncyə lə, zhi yə ghup mbâ' pè ndəkndək lə. Pònti zhi yə ghup mbâ' pè ndəkndək lə, zhi ghè ghup ncu ntip ŋkù'ù mi.

Shi shi mə kwək wə a kwək

³¹ Ê kə yè i pepi shi mbe ghòp ncyè mbâ'a? Shi pi nə yə njip mə mbyê wə mbè nju'zə wə pepi? ³² Zhi yè i kà' ntsye mbè ndà' Ɔwə e nə ŋgyo', ndà'ngə ncàà zhi ngə pu zhwə e nə ntswə yə pepi lèwak lə, ye shi ghè a mə mbâ'lye tə kə zhi lè he ndzək zwə à wak mbi pepi pu à Ɔwə e pǔpǔ? ³³ Pepi yè i Shi mə ncwə' lə, wə shi pe phuuwə wə pepi? La' Shi mē njə pònti mbâ' pè ndəkndək lə! ³⁴ Wə shi ntapncək tswə wə pepi? Sòpmi kà' pi! Yesò Kxistò na' ye pfi, ye lè nə mə ndà' mbâ'a, zhi mbe ndu nə vi ncə nə pà phu lèp Shi mə ncwē mbi i nə yə pepi ntswə. ³⁵ Kə mə shi xèenyè wə pepi nə ŋkwəknyè Kxistò? Ê ncyənwə, yəyək, seenyè, njəku'u, pək, mbyê zò shwə vi, kə vi? ³⁶ Nə mbâ' pu ŋwà'à ngə: «Ye mbi ndzək ly'ndzi ε wak, vi mə na' wə nə zə zu, pu mə ndəkze wə lə mbâ' pè njindzwə pu mə nə ŋge ε mbyəwè lə.» ³⁷ Ndà'ngə nə ndzək zwə a wak yè i ntəzə nə pè mbâ'a lə, pǔ ntì ncyə ye è wak ntə mə nə miintì yè i ŋkwək wə lə. ³⁸ Əə mè zhə kwà' məpwək ngə mbyê sòpzhwə lè xeenyə wə pu à ŋkwəknyè Shi, tə ye mə vi, kə ŋgyo' yè i njèp zò lə lə, kə ye mə anghè kə pè zhwōnyè yè i sa' pònti lə lə, kə ye pə pè zwə ze shi ndê lə, kə zə ze ncə tə hǔ' lə lə, kə ye pə pè ŋhi' lə, ³⁹ kə ye pə pè ŋhi' yè i tēè tsə lə kə pè ŋhi' njəpshi lə, tə ye pè zwə yè i Shi nè lə lə, mbyê sòpzhwə lè xeenyə wə pepi nə ŋkwəknyè Shi yè i na' ncyè mə nə Cyèpè Yesò Kxistò yè pepi nda'zə wə pepi lə.

9

Shi na' ncwə' Īsghàyel

¹ Mba' mè pu à Kxistò ntapzè nə ngghə ye ncə' lə, zhwə yè i mè shi ngòp lə mbe nwè nənì, mè kǔ ncnwə pə. Zhwōnyè Ndōlō mə ngghə ntswə a ghè mè zhwə ngə zhwə mè mə ngop lə pi è nənì. Zhwə mbǔ mbe ngə: ² «Tip zε mə ntsu'u ntək ni, mbe nə mə njak a mə kə tsi». ³ Əə, kwà' mè mə ncək ngə Shi yək a njip i mbe xeenyə a nə Kxistò nə tswə fē pè pə Yundà, ghup yè i pepup ghè tà' nshəmbak lə. ⁴ Ghup yè i ghup mə pònti Īsghàyel, Shi lè ghup ngghə pəwə pi mbe nə nda'zə ghup ŋku'ù mi. Zhi lè kə pu a pup, he kə Mosè

mbi pup mbe nda'zə ghup mbâ' pu ghapzə e lā, zhi mbè mbhə ghup zwə njopyop, ⁵ ə ghup mə mbi pə pwo pə ntenjip zo pəpə pə Yundā, ghup yə i Kxistò ntəp nə zhup ntündyə mbâ' miintì nòktswə lā. Kxistò mbǎ yə i ncyə ndzək zhwə a wak lə, mbe zhi mbi mə Shi yə i pu shi mə he ŋkù'ù mbi i nə ndzək ncwə a wak lə. Kə ye mə pə mbâ'a.

⁶ Ŋgak, ye kà' mə nda'zə ŋgə Shi kà' ghə zhwə zhi mbhə lə mbo: kə ndzək pwo Īsghàyel ləwak mə mbi kwà' pə pwo zhì ntündyə Īsghàyel mbo, ⁷ la' ye nə mbi ndzək pwo Abhàm ləwak mə mbi kwà' pwo pi zhi zə lə. Ŋgak, pu ŋwà'à ŋgə: «*Ǿ pwo Īzàk tə pu shi ncyə ŋgə yù ŋkxənyə ntündyə lə.*» ⁸ Ye mə nda'zə ŋgə kə mbe pwo pu zə mbâ' mənjiwi pu mbaghà zə lə mə mbi pə pwo pi mbo. Mə ndà' pə pwo pu zə ghup mə mbâ' Shi na' mbhə lə mə mbi pwo pi. ⁹ Nəkolô, ghòp zò na' mbi lə zhwə pu phə lā: «*Nə ntsip zò ŋgù' pa'à kə mò nə pənjiwi mə Sagha zə tà' ŋwə mbaghà.*» ¹⁰ Ye kà' nə mbi ε ndà' ye mbo. Shi na' mbè ŋgop mə tà' zhwə mbi Ghəbekà. Pwənyə i na' ŋghə tà' tyə ye cə' yə i mə tenjip yo pəpə Īsək lā. ¹¹ Ye na' nə pi mbâ'a mə pu kà' wək zə pə pwo a pə pyə. Ghup na' kə ghə məpwək kə kəpwək lā, tə kə zhwə yə i Shi na' ŋkwəkzə lə ntəzə mbâ' zhi kwək lā. Kə miintì mə na' ncip i tə zhi ghə mbâ'a mbo. ¹² Zhi kə ndəkzə lə mbhufà' mi tə ŋghə mbâ'a mbo, ndà'ŋgə ye fə a mə mbi i, zhi yə î ncyə lə miintì zhi kwək lə. Ə zhwə yə i na' ŋghə tə zhi ŋgòp mbi Ghəbekà ŋgə: «*Ntsəfi ŋwə shi fà' mbi yə i ŋkxə'Ǿ.*» ¹³ Nə mbâ' pu ŋwà'à ŋgə: «*Mò kwək Yàkəb ncyə Ezayū.*»

¹⁴ Ye mə nda'zə ŋgə kə? Ncwə' Shi kà' pi ndəkndək kə? Ŋgak, kə mbâ'a mbo ¹⁵ Zhi mə ŋgop mbi Mosè lə mə ŋgə: «*Mò shi ncop lə ndzək miintì yə i mò kwək mbyəncopndzək mi lə, ə mbe ghə mbwəktswə lə mə miintì yə i mò kwək mbyəghə mbwəktswə nə i lā.*» ¹⁶ Yo mə nda'zə ŋgə ye kà' pi zi lə zhwə yə i pòntì kwək lə, kə kàntì yə i pòntì ghə lə lā mə ŋghə tə Shi ghə mbwəktswə mbo, ndà'ŋgə ndzək ye è wak fə lā mə nə ncopndzək mi. ¹⁷ Ə mbâ'a tə Shi ŋgòp ntək Ŋwà'nyə Ndōlō mbi Fəghaghən, fō Ŋgiptò lā ŋgə: «*Mò na' ndò o ŋghə fō kə là'zə ye ŋhi' ni ghù, kə pu ncyə mə mbâ'a ncwi'zə zə zə nə ndzək zə' ləwak ndəp shinca'a.*» ¹⁸ Mba'alə, Shi ndzək miintì yə i mò kwək mbyəncopndzək mi lə, mə sè tip miintì yə i zhi ε kwək mbyəghə tip zə zə.

Shi ncwə' pòntì lə mbâ' zhi kwək lā

¹⁹ Mba'alə, ghù shi mbe ghòp ŋgə: tə Shi mbè mə ncwə' ni i nə pòntì nòktswə nə kə? Nəkolô, wə kù' mbyəghak zhwə zhi ghòp lə? ²⁰ Tə kwà' ghù miintì nòktswə, ghù mbi ε kwà' wə tə mə ntagha zhwə pu à Shi ? *Zhwə pu nè lə ghə mbyəndzisə mbi miintì yə i nè e lə ŋgə: «Nwəkə ghù nè ε mə mbâ'a?»* ²¹ Mbùkip kə ŋghə mə laba zi mbâ' zhi kwə' lə mbo?

Zhi ndò mæ tà' laba nè nœzə kip mbi ntindzək, mbe ndɔ mæ cə' laba mbɔ̃ nœzə zhwə yə i pu nè fà' mbê kɔlɔ̃ lə. ²² Ə mæ tà'zhwə yə i Shi ŋghè nè miintì nòktswə lə. Zhi na' mæ ncək mbyə̀là'zè ŋgə zhi yaghatswə nœ zwə yə i pò̀̀ntì nòktswə ŋghè lə, kə pu ncyə̀ mè nœ i njo mbâ' zhi mbi mè zhi ghè ŋghi' lə. Mbi mbâ'a mè nœ pò̀̀ntì yə zhi na' mæ shi là'zè zhi yaghatswə nœ pup lə, zhi ncəmbə tip zi sɔ. Mba'alə mè ghup na' ŋkəp nœ ntə̀ yə i na' mæ shi sək ghup a sək lə. ²³ Mba'alə tə kə pu nè zhə ŋkù'ù mi yə i mbi mi ghu' lə, nœ zhi tswə pò̀̀ntì yə i ghè ncopndzək nœ pup lə, ghup yə zhi na' ye nèzè ghup pi ntip ŋkù'ù mi lə. ²⁴ Pò̀̀ntì mbɔ̃ mbe wɔ pepì yə i zhi na' ncyə̀ lə. Zhi na' kə ncyə̀ wɔ pepì ndà' cècii pè Yundà mbɔ̃, ndà'ŋgə mbè cècii pò̀̀ntì yə i ghup kà' pi pè Yundà lə. ²⁵ Ə kwà' zhwə yə i Shi ŋgòp ntək ŋwà'nyə̀ ŋgàà ŋgòpghopshi Ozè lə ŋgə: «Pò̀̀ntì yə i ghup na' kə pi pè pò̀̀ lə, mð shi ncyə̀ ghup ŋgə Pò̀̀ Pɛ. Ə pò̀̀ntì yə i mð na' ŋgop mbi pup ŋgə mð ka' kwðk vyə̀ tè' ghup lə, kə mð ncyə̀ ghup ŋgə Pò̀̀ Pɛ yə i mð kwðk tè' lə. ²⁶ Mbè nœ zə' pu na' ŋgòp mbi pup ŋgə: «Pì kà' pi ɛ pò̀̀ pɛ» lə, kə pu ncyə̀ ghup zə' e ŋgə pwo Shi, zhi yə i tsə̀ lə.» ²⁷ ŋgàà ŋgòpghòpshi Esayà pi nœ zhi pà mæ ncū nœ ntswə Ìsghàyel ŋgə: «Ye pi mæ ŋgə pò̀̀ntì ŋgwðk Ìsghàyel yop mæ mbâ' saghasagha mbək zimbə̀nshə̀ lə, mð ndà' nce ndzək pò̀̀ntì cècii pup mæ shi ghə̀ zò.» ²⁸ Nəkɔlɔ̃ zhwə yə i Cyə̀pò̀ na' ŋgòp lə, zhi shi ghə̀ mə̀ŋghi' kə ye pə̀pə̀zə̀ mæ ləwak ndə̀p nshica'a. ²⁹ Ə zhwə̀ mè Esayà na' ghòp nwə̀ nœ i tə̀ ye ŋwà ŋgə: «Tə̀ Cyə̀pò̀, zhi yə i mæ fò̀ pè lyɔ'ncù kààmə̀nə̀p lə na' kə nyə̀ pwo ndək pò̀̀ntì ntip ŋkxə̀nyə̀ ntùndyə̀ mæ pepì mbɔ̃, mð pepì na' ncə' ndé lə mbâ' tswəswðk Sodomò, mð pepì xə̀zə̀ ndé lə tswəswðk Ŋgomoghè. ³⁰ Pepì shi mbe ghòp a ŋgə kɔ? Pò̀̀ntì mè ghup kà' pi pè Yundà, mè ghup na' kə mæ ncək ŋgə Shi yɔ ghup mbâ' pò̀̀ ndəkndək lə na' nœ miizè mbi mè ncyə̀ nœ phitswə zhup, Shi yɔ ghup mbâ' pò̀̀ ndəkndək lə, ³¹ mbi mbâ'a mè pò̀̀ntì Ìsghàyel yə i ghup na' mæ ncək a tà' kò yə i njo mi mbâ' mi ndəkndək mbi i Shi lə, na' ncyə̀ mbək kò. ³² Ye na' mbi mbâ'a nœ kɔ? Nəkɔlɔ̃ yɔ ndəkndək lə, ghup na' kə mæ ŋkwakzə̀ ŋgə ye shi ntə̀p a mè nœ zhup phintswə, ndà'ŋgə mè nœ mbhufà' mup. Ghup ncu ncap ŋkxə̀ mup nœ ləghò yə i fa'zə̀ miintì lə, ³³ mbâ' pu ŋwà'à ŋgə: «Pì yɔ, mð ye tà' ləghò yə i fa'zə̀ miintì lə Syðŋ, tà' ghuu yə i mæ ntap pò̀̀ntì shi. Ndà'ŋgə miintì yə i ye zhi phintswə nœ i lə, tswəfə̀ kə shi ku i mbɔ̃.»

10

Pè Yundà pu a pè kə phishi ghè mæ tà' Cyə̀pò̀

¹ Fē pɛ zhwə yə i mð mæ ncək kwa' pu ŋkwəkntswə a ləwak mbe mæ ncə'zəshi ni lə ŋgə

mùp, pè kè phishi zəpyè nə i ɲghə zò. Shi ghè mbâ'a kə pònti Ìsghàyel yə ye kə ntək zhup kwə'ɔ. ¹² Ye pi mə xɔnwè mùp na' ndò xù' hò' mə pònti ntip ɲgwɔk, ye pi ɲghə mbâ' ghup na mvishi lə na' nə'ə lə xù' pyə pònti yè i ghup kà' pi pè Yundà, mə mbâ' ghup lə ghə kə ncwè ghup shi ncu ntip nwəfɔ Shi lə?

¹³ Ndé lə mə ɲgop mə pì, pì yè i pì kà' pi pè Yundà lə, mə mbe ɲgàantəp Yesò Kxistò cècii pì. Ntswə a mə ncyakzə nə fâ' Shi he mə m̀ lə, ¹⁴ mbâ'alə kə fē pe mə ghè tà' nshəmbak pu a pup lə ghə zì'phu, pəlye' kə nce pò cècii ncyè mə mbâ'a ɲghə zò.

¹⁵ Nəkɔlɔ tə Shi na' ncàà ghup ɲjip, nəezə ncək zhup pu à ɲgwɔk, mə ye shi ncə a mə mbâ'lye nə ncwè ghup shi pe ndyè lə? Ye kə zi pi ε mbâ' ncwè pè pfə pò shi ndù nə vi lə mbɔ?

¹⁶ Ye pi mə mbii pyɔ' taaməke mbe zhi Shi, mbâ'alə mə taaməke ləwak mbe zhi. Ye nə mbi ɲghə pè ɲgàk tà' tsə mbe zhi Shi mə mbe pə mbhu me è wak mə cə' zhi. ¹⁷ Pònti Ìsghàyel mbe mbâ' tà' tsə Olivà mə pu nci mbe ɲkxipzə nce mbhu me lə. Ghù yè i kà' pi Yundà lə, ghu mbe mbâ' tà' phutsə Olivà yè i ɲkxə ntək pu' lə, mə pu ya' nə hò' ndzək nə tsə Olivà pu zwè lə, mbâ'alə tə ghù nə ɲghə yu nə zhwəntsi yè i ɲgàk tsə mbɔ mə fəkzə ntip ca'a lə. ¹⁸ Pop mbyəkwə'ɔni ghù mbii pè mbhuntsə! Ghu shi ɲkwə'ɔ mbè ni ghù lə mə mbâ'lye? Kə mbe ghu mə ɲa' ɲgàktsə mbɔ, mbe pè ɲgàktsə mē mə ɲa' o. ¹⁹ Ghu shi ghòp mbi mə ɲgɔ: «Pu ɲkxyɔ' pè mbhuntsə yə nə'ə shi mbâ'a mbyəzi' ε mbək tsə mbɔ.»

²⁰ ɲkwa' nəni, pu na' ɲkxyɔ' pè mbutsə mbɔ nə zhwə ɲghə ghup kà' ghè phintswə. Ndà'ɲghə mə nə ghù lə, ə phintswə mə ɲghè tə ghù pi zə' e. Pop mbyə ɲkwə'ɔni ghù, ghù shi pɔwə a pɔwə. ²¹ Nəkɔlɔ ye pi mə Shi ɲkxyɔ' pè mbhuntsə yè i ntup nə tsə lə, mə ye ncək ɲghə ghù popzə zhə ɲghə mbè ghù lə zhi kə shi sop o mbɔ. ²² Mba'a lə, ləkzə mə ndà' mbwəkntswə Shi mbe ɲghə mbâ' zhì ncyə lə. Zhi na' ncyə lə ne pònti yè i ghup ,na' ncàp ɲkxə mup fa'zə mvishi lə, mbe nə ɲghə mbwəkntswə nə ghù, mbyə ghù wək mə ntip mbwəkntswə mbɔ lə. Ye nyə kə mə mbâ'a, mə mbè ghù lə zhi shi ɲkxyɔ' o. ²³ Hò' mə nə ghup pè Yundà, ghup pìk tip zup mbe ɲghə phintswə mə pu shi mbe zi' ghup nə zə' yè i ghup na' mbi nə i mbək tsə lə, nəkɔlɔ Shi ghè ɲghi' mbyə mbè nə ndzək ghup nə mbək tsə. ²⁴ Nəkɔlɔ ghù yi ghu na' mbi tà' phutsə Olivà yè i sà' nci ɲgwi ε, pu ɲkyɔ' o ndzək nə tà' phutsə Olivà yè i pu nci lə tə ghù sa'. Ye ncə pi ε mbâ'lye mbi pup, pè mbhuntsə pu na' ɲkyɔ' yè i pu shi lə ghup nə pènjip ə mbe zək nə pè tsə yè i ghup na' ntəp ni, yè i mbi ε kwà' zhup tsə lə?

Zò pònti Ìsghàyel ncə ghè lə

²⁵ Pə fē pɛ, kà' mə ncək ɲgə pì ncə kə zhə zhwə yè i pu na' ndimbè ntip nwè Shi lā. Mba'alə, mbwə ɲgə pi mbâ' ndo ni zhyə mbâ' pè ghàa zhənwè lā. Zhwə mbɔ̃ mbe ɲgə tà' pà pònti Ìsghayel ɲjè mə ntik mə tswə, ndà'ɲgə ye lè mə shi mə pi ε mbâ'a. Ghup shi ntiktswə tə nə kəp nə ncwè ndzək pònti lèwak yè i Shi na' ncwə' mē ghup kà' pi pè Yundà lə shi ntap ɲjip i lə. ²⁶ Nə ncwə mbɔ̃, kə pònti Isghayel lèwak ghə zò mbâ' pu ɲwà'a ntək ɲwà'nyè Ndɔ̃lɔ̃ lə ɲgə:« ɲgààzò fē mə ntswəswək Siyòɲ hò', zhi ɲkxəmbə ɲkxənyè ntundyə Yàkop kəghup lè mbe ntiktswə mbi i. ²⁷ Ncwè yè i mē shi ntsye nwè kəpwək mup lə, mbâ'alə, kə ye mə kə yè i mē shi lə pu a ghup lə.» ²⁸ Mè nə zhwə yè i mə ndəkzə ɲkxi Məpwək lə, ghup a cə' pè ɲgàambù Shi, ye pi ε nə zhyə pyè. Mbi mbâ'a mē Shi na' ncwə' ghup kə ghup pi pè pi. Zhi ɲkwək ghup ndu fə nə tswə pè ntenjip pup. ²⁹ Nəkɔ̃lɔ̃ Shi kə ɲkxu zhwə yè i zhi ncyè mē nə xù' pòpò zi hē mə mī lə mbə, zhi lè mə mbâ'a mī yè i zhi ncyè e lə ɲjip. ³⁰ Ye na' mbi mbii pì lè mə ɲju'nyə mbi Shi, ndà'ɲgə nə ndê lə Shi ncòpndzək myə nəkɔ̃lɔ̃ pè Yundà kà' yu'nyè e. ³¹ Ndəkndək mbâ' ghup lə, ghup kà' ɲju'nyə Shi ndê tə kə zhi ncopndzək myə, mbâ'alə kə mbè ghup zhup lə, kə Shi ncopndzək mup ndê. ³² Nəkɔ̃lɔ̃ Shi nyə kə ndzək pònti nəkntswə a wək ntiktswə mbi i, ə zhi ncyə mē nə i nda'zə zhì ncopndzək mə ndzək pònti lèwak.

³³ Shi mbi mē zhi ghè kwà' mbwəktswə nə pònti! Zhye miiinti shi mē mbyè zhi lə zhənwè Shi mbe ɲjə kwàkzè mi? Mbyè wə zhə zhwə yè i Shi ye ɲgə zhi shi ghè lə? Mbyè wə pààzè mbâ' Shi nè ɲghə zhi zhwə lə? ³⁴ Mba' ɲwà'nyè Ndɔ̃lɔ̃ mə ɲgop lə, wə shi mē zhi ye zhə ɲkwàkzè Cyèpə? Nta mbâ'a wə fə he ntə mbi i? ³⁵ Nta mbâ'a wə fə mbi mbii mī mbyəhe zhwə mbi i tə mə mbip ndê ɲgə zhi ntək ye mbi i? ³⁶ Nəkɔ̃lɔ̃ ndzək zwə à wak fə a mbi Shi, mə cə' zhi mə nèzè ndzək zhwə a wak yè i pi shi lə, mbè kɔ̃lɔ̃ ye pi lə, mbè nə mbi ε zhi. Ndà' mbi i ndu i, ghapzə ɲgù' mē ɲgù'! Kə ye mə pə mbâ'a!

12

Zò swè pu a Kxistò

¹ Fē pɛ, mbâ' Shi ghè ncopndzək tè' nə pepi lə, mē mə ndɛzə vyə ɲgə kwà' pì he ni zhyè mbi Shi mbâ' zhwə nè nɔ̃ghə pwò' lə. Pì shi pi ndê lə mə ndà' pè pi, kə mbè mə fà' lə zhwə yè i shi pwək Shi lə. Mbyəghè mbâ'a mbi ε mbwək mēzhè mbyè nə ɲgapzə Shi . ² Pì mbâ' ndo fyò'zè nə zhwə yè i pònti ɲkxənyè ndzi ndê lə ɲghè lə, ndà'ɲgə pi nək kə Shi he ɲjə'tswə swə mbi pì, mbâ'alə kə ye ɲkxəmbə zhyè nə shyaknwè lèwak. Ə mbâ'a tə pì shi nè zhə zhwə Shi mə ncək ɲgə pì fà' lə: zhwə yè i pwək lə, zhwə yè i shi pwək e lə,

zhwə yə i sòp mbi kà' pi nə i lə.

³ Nə zə xù' pòpò yə i Shi he mə mò lə, mò mə ghòp mə mbê wólò cècii pì ngə: cə' pì lò ni zhyè nghə zhwə yə i pì ka' pi ye lə, mbê wólò lò ni i mə nə zhì tik mbâ'alə kə zhi mbâ' nghə tà' ñkwàkzè yə i ncyə zhwə yə i pi kwà' ye lə. Ñgə mbê wólò cècii pì fà' zi fà' mə pu à zhi fyò' phintswə Shi he mbi i lə. ⁴ Pèpì ghè pè pà ni yò pèpì mə ye ε yop ndà'ngə nghə ndà' tà' ni ye ncè'. Pè pà ni yò pèpì mbǒ kə fà' mə tà' fà' mbə. ⁵ Mba'alə, mbè mbâ' pèpì yop mbâ'à lə, pèpì lè nə Kxistò mbe ntapzə ndzəkzə nə tà' ni mbâ' pè pà tà' ni ye ncè' lə, mbě zhye pà ni lò mə ntupzə ñwǒ'ò. ⁶ Shi he mbe zhì mbhufà' mbê wólò, zhi sòpmi lə mə xəəzə zhi fe è! Zhi mbhufà' mbê wólò fə mə zhi zì xù' pòpò yə i Shi he mbi i lə. Mba'alə, wə mə nghè zhwəfà' mbyəghòp ghòp Shi lə? Kə zhi fà' lə mbâ' phintswə mə ndzizə lə. ⁷ Miintì shi mə zhì shwəfà' Shi he lə mbe mbyəzhìpzè pòntì? Kə zhi zhipzə. Ñwǒ'ò mi shi mə zhì shwəfà' Shi he lə mbe mbyəncùüzə kə? Kə zhi ncuuzə. ⁸ Ñwǒ'ò mi mbe mbi shi mə zi shwəfà' Shi he lə mbe mbyəsuù ntəntak nə pòntì kə? Kə zhi suu ntəntak nə pup. Mi zhì mə he lə, kə zhi he mə kə shyak, mi zhi mə sa' pòntì lə, kə zhi sa' lə pu à yàghàni, ə mi yə i ghè ncopndzək lə, ə zhi lə ncyàkzè nə fà'. ⁹ Ê ñkwòknyè zhyə pi kwà' ñkwòknyè nəni. Pi kxi nwè kəpwək tə ñkxəghə kəkà' ñgwa', ncimbè nwè məpwək kə ye nta'. ¹⁰ Mba' pì mbi ε pè fē fe lə, pi kwəknyə cècii pì. Kə mbě wólò cècii pì ncək a mbyəpi mbii mi mbyəsuù ñkù'ù fe è mbi i. ¹¹ Pì mbâ' ndəghə, pi pi pè ghààfà' mə Cyèpò, nə fà' mbi i mə pu à tip zyə ləwak . ¹² Pì lə a ncyàkzè ncə ndu fə nə zhwə yə i pì mə mbip, sətip ncwè pì ntip ncyənwè lə, mə nca'zəshi mə kə pwe. ¹³ Pì zhipzə pə phishi yə i zhwə mə mbək mbi pup lə, mbe mə ndə pè nghì zhwə pi mə kwà' məpwək. ¹⁴ Pì ncək ε mə məpwək nə pòntì ghup mə ndə vyə ñjəngyò' lə, pì ncək ε mə məpwək nə pup, mbâ' ncək kəpwək nə pup. ¹⁵ Pì ncyakzə pu à pòntì ghup ntip ncyàkzə lə, ncwə pu à pòntì yə i ghup mə ncwə lə. ¹⁶ Pì pə nshwə ncè' cècii pì, pì pop ñkwə'oni, ndà'ngə nyə kə zhwə yə i ghè ñkù'ù lə fəkzə vyə. Pi mbâ' ndə ni zhyè nghə ghààzhənwè. ¹⁷ Pì mbâ' ndə nwè kəpwək mbâ'a nwè kəpwək mbi sòpmi. Pì kantì mběfà' zhwə yə i ndzək pòntì ləwak shi yə ngə ye pwək lə. ¹⁸ Ye nə hè phu, mbyə ye shi fə a mə mbi pì lə, pì ncə lə mə ntip xuuzə pu à ndzək pòntì ləwak. ¹⁹ Pè suu pè pè ntindzək yə i mò ñkwòk tètè' lə, pì pop mbyəpi mə mə ndyò' nə zhyè tswə, pi nək kə yaghantswə Shi fà' zi fà' nə pup nəkólò Cyèpò ghòp tək Ñwà'nyè Ndólò ngə: «Pì nyə mbyəpa'à ncək mə mò! Ə mò mə zhə ndzək zhi mbê wólò mò shi pà'à mbi i lə.» ²⁰ Ndà'ngə Cyèpə pè ngop ngə: «Ye pi ngə ñjiku'u mə ñjak yù ngəghambù, ghù he zhwə mbi i zhi ñkwe, nə mbi mə ñjii nshè mə ñjak e, ghù he nshè mbi i zhi nyu. Nəkólò ghù ghè mbâ'a, mə ghù mə nci'zə lə ñgyò'mo ye ncòghè

mbak lə ntswə e.» ²¹ Pop mbyəñək kə ŋgyɔ' lə ntip zu, ndà'ŋgɔ lə mə nwə məpwək mbyə nwə kəpwək.

13

Mbyə yù'nyè mbi pè ntswəmbì ntip ŋgwək

¹ Ə mbê wólɔ yu' nshwə pè ntswəmbì yè i ghup mə sa' ŋgwək lə, nəkolô mbyəsa' ŋgwək fə a mə Shi. Zhi mə ncwə' ghup tə ncàà zə' ghup pi nə ni lə. ² Mba'alə, mìnntì ghak mbyəyu'nyè mbi tà' ntswəmbì ntip fà' ŋgwək, mə zhi ghak zhwə yè i Shi ŋkwək lə. Pòntì yè i ghup fà' mbâ'a lə, fəkzè lə ncwə'zəncək kwà' nə pup. ³ Mba'alə, pè ntswəmbì kə mbi lə pòntì mbyəpwə nə ncwə pú ŋghə məpwək lə mbə. Ndà'ŋgɔ ghù mə ŋghə nwə kəpwək mə mbyə ghù lə ta kə pwə ghup. Ghù kə mə ncək mbyə pə mbwə ghup mbə? Ghè məpwək kə zhi ghəpəzə ɔ. ⁴ Nəkolô pè sa'ŋgwək mə pè ghààfà' Shi. Ghup shi lə mbyə ncəzə ɔ kə ghù ghə məpwək. Ndà'ŋgɔ ghù ncu mə fà' a kəpwək mə ghù shi mbwə ghup, nəkolô ŋghì' yè i Shi hɛ mə pè sa'ŋgwək kà' pi ɛ pòpò mbə: ghup nə lə mì yəŋgyɔ' mbâ'a mə fà' lə fà' Shi. Shi ncyè a mə mbâ'a tə nda'zə zhì yaghantswə nə pè ŋgààfà' kəpwək. ⁵ Mbe zhwə ye pwək mbyəyu'nshwə pè sa'ŋgwək nə i lə, kə ye lə nə mbi ɛ nda' mbyə nə ŋkxi yaghantswə Shi mbə, ndà'ŋgə kə ye pi ɛ mbyə nə ŋghə kə tip zu ntsu'zə ntək ni. ⁶ Mbe mə cə' zhwə ye ŋghə tə pepi mə mbē ndìntswè lə. Pòntì ghup ŋkxu ndìntswè lə, Shi mə njé ghup ŋgə ghup ncwəkzè fà' fà' mbə. ⁷ Pì pa'a mbē zhi zhwə wólɔ mbi i : Pì pē ndìntswè mə mì pu shi pē mbi i lə, pì pe taksì mbi pòntì pu shi pē mbi pup lə, pì pwə lə mìnntì yè i pì shi pwə e lə, ŋgəpəzə lə mìnntì yè i pu shi ghəpəzə e lə.

Mbyəghè ŋkwəknyè nə fē fe

⁸ Pì mbâ' ghə ŋwò'ò njuu pu a sòpmì, tə nda' mbyəkwò'nyè cècii pì, nəkolô mì zhi kwək fē e lə, mə zhi ghè kò pəpəzə mə kwà' ləwak. ⁹ Mba'alə, pì zhə pè ncyò' yè i ŋgòp ŋgə: «Ghù kə na' ŋge ghè, ghù lə na' zhwə mì, ghù lə na' njì, ghù lə na' nci nē mu nə zhwə mì.» Zhwə pu nə ŋkwi ntsək ncyò' zò mbè ŋghə pè zə nce ncyò' à wak lə mbe ŋgə: «Ghu shi kwək mbə wólò mbâ' yu ntswəkək ni lə!» ¹⁰ ŋkwəknyè yè i ghù ŋghə nə fe ɔ lə kə mbi ɛ zhwə kəpwək yè i ghù mə ŋghə nə i mbə. Ncwə yè i ghù mə ŋkwək e mbâ'a lə, ghù mə ŋghə kò pəpəzə mə kwà' ləwak.

¹¹ Pì kántì fà' zə zwə a, pì zhə yè ncwəndzi yè i pepi nə i lə, ncwəndzi yè mbe yè i ncwəndzi yè i pepi na' mə shi zhimbə nə nəlɔ lə, nəkolô ntsip pepi na' ntə' mbyəphi

Kxisto lə, zò na' mbi ε tɛ̀è ɲghəsə̀syə̀, ndɛ̀ lɔ zò və̀əzə̀ nə pɛ̀pɪ̀. ¹² Ndzintsù' yaghà yè nte' tɛ̀ ndà'ndà' kə ndzi lɔ. Mba'alɔ, pɛ̀pɪ̀ wa' ntopnwə̀ ndzi ntsu' ndɔ pə̀ zwə̀ ncuu pu ɲa' nɛ̀ ndyɔ'ncù ntip ɲkà' lə. ¹³ Pɛ̀pɪ̀ ghə̀ mbwɔ̀k mɛ̀ mbâ' pɛ̀pɪ̀ shi nɛ̀ zhì ntip ɲkà' lə: pɛ̀pɪ̀ ɲkwɛ̀zhwə̀ mɛ̀ ɲkù'nyə̀, mbop mbyə̀ nyu nu' tɛ̀ mbip. Pɪ̀ pop mbyə̀yè ghè pu à ndzɔ̀k pɔ̀̀ntɪ̀ lə̀wak mbe ɲghə̀ zwə̀ tswə̀fə̀, mbopzə̀ mbyə̀ncək nwə̀, mbop zì'phu. ¹⁴ Pɪ̀ ɲa' mɛ̀ swə̀ yə̀ i Yesò he lə ma' nə pɪ̀. Pɪ̀ mbâ' mbe mə ɲkwakzə̀ pə̀ zwə̀ kə̀pwɔ̀k yə̀ i mbè ni zhyə̀ na' mə ncə̀ vyə̀ pɪ̀ mɛ̀ nci mbyə̀he mbi i lə.

14

Pɪ̀ lɔ pɔ̀̀ntɪ̀ zhup phintswə̀ kxyɔ̀ lə mə̀pwɔ̀k

¹ Pɪ̀ lɔ̀ mɪ̀ntɪ̀ yə̀ i zhì phintswə̀ kxyɔ̀ lə mə̀pwɔ̀k, kə̀ ntsyè mbì nə zhì nɛ̀ ɲkwakzə̀. ² Zhì phintswə̀ tà' mɪ̀ mbhi ɲgə̀ zhì ɲkwe ndzɔ̀k zhwə̀ à wak, yə̀ i ɲwɔ̀'ɔ̀ mɪ̀ yə̀ i zhì phintswə̀ kà' ntakzə̀ lə , zhi mə ɲkwe zhi ε mə ndà' ɲjɛ̀. ³ Ề mɪ̀ntɪ̀ yə̀ i mbyə̀ zhì ɲkwe ndzɔ̀k zhwə̀ à wak lə mbâ' ntoo' mɪ̀ yə̀ i kə̀ ɲkwe lə mbɔ, ə̀ mɪ̀ yə̀ i kə̀ ɲkwe ndzɔ̀k zhwə̀ a wak lə mbâ' ncuul' mɪ̀ yə̀ i ɲkwe lə, nəkɔ̀lɔ̀ Shi lɔ̀ mbè zhi kwà' mə̀pwɔ̀k. ⁴ Ghù mbi ε wɔ, tə mə ncuul' ɲgààfà' yə̀ i kà' pi lə yù lə? Tə zhi fà' mə mə̀pwɔ̀k kə̀ kə̀pwɔ̀k lə, mə ye mə ndɔ̀kzə̀ lə zhì tɛ̀fà'. Zhi shi fà' a fà' zhə̀ ɲgə̀ Cyə̀pɔ̀ a ghè ɲghi' mbyə̀ nɛ̀ ntupzə̀ e. ⁵ Tà' mɪ̀ ɲkwakzə̀ ɲgə̀ pə̀ lyə̀'ndzi kə̀ mə tà'zhwə̀ pɔ, ɲwɔ̀'ɔ̀ pə̀ ɲgə̀ pə̀ lyə̀'ndzi lə̀wak mə pə̀ tà'zhwə̀. Kə̀ Mbɛ̀ wɔ̀lɔ̀ ye phi kwà' mə̀pwɔ̀k ɲgə̀ mbe zhwə̀ zhì mə ɲkwakzə̀ lə mə mbi nəni. ⁶ Mɪ̀ zhi zhə̀ ɲgə̀ pə̀ lyə̀'ndzi kə̀ mbi tà'zhwə̀ lə mbɔ, ɲghə̀ mbâ'a mbyə̀ nɛ̀ he ghapzə̀ mbi Cyə̀pɔ̀, mɪ̀ntɪ̀ yə̀ i mbâ' zhì ɲkwe ndzɔ̀k zhwə̀ à wak lə nə mə ɲghə̀ mbâ'a mbyə̀ nɛ̀ he ghapzə̀ mbi Cyə̀pɔ̀, nəkɔ̀lɔ̀ zhì ɲghə̀ mbâ'a lə mbyə̀ nɛ̀ he ɲkù'ù mbi Shi. Mɪ̀ zhi kə̀ ɲkwe ndzɔ̀k zhwə̀ à wak lə mbɔ, mɛ̀ ɲghə̀ mbâ'a pə̀ mbi Cyə̀pɔ̀, mbe zhi zhi pi mə he mə ncə̀' ɲkù'ù mə Shi. ⁷ Mba'alə, sòpmì nə wɔ pɛ̀pɪ̀ kà' ghə̀ zò lə mbyə̀fà' zhwə̀ yə̀ i pwɔ̀k e lə, sòpmì lə nə mə pfi ε mbyə̀yè fà' zhwə̀ yə̀ i pwɔ̀k e lə. ⁸ Nəkɔ̀lɔ̀, ye pi ɲgə̀ pɛ̀pɪ̀ ghè zò, mə pɛ̀pɪ̀ mbi ε zwə̀ Cyə̀pɔ̀. Pɛ̀pɪ̀ nə mə pfi, mə cə̀' zwə̀ Cyə̀pɔ̀. Tə pɛ̀pɪ̀ zò, tə pfi lə, mə pɛ̀pɪ̀ mə zwə̀ Cyə̀pɔ̀. ⁹ Nəkɔ̀lɔ̀ Kxistò na' pfi mbe ndu nə vi mbâ'a tə pi Cyə̀pɔ̀ pə̀ pfə̀ pɔ̀̀ntɪ̀ pu à pɔ̀̀ntɪ̀ ghup tsə̀ ntɪ̀ lə. ¹⁰ Ndà'ɲgɔ̀ ghù, nwə̀kɔ̀ ghù mə ncuul' fɛ̀ o? Ghù, nwə̀kɔ̀ ghù mə ntoo fɛ̀ o? Mba'alə, pɛ̀pɪ̀ zhə̀ ɲgə̀ ndzɔ̀k wɔ pɛ̀pɪ̀ lə̀wak ndzi ntsi mbii Shi kə̀ zhi ncwə̀'zə̀ wɔ pɛ̀pɪ̀. ¹¹ Nəkɔ̀lɔ̀ ye tɔ̀k ɲwà'nyə̀ Ndɔ̀lɔ̀ mə̀ Cyə̀pɔ̀ a ghòp ɲgə̀: «Mba' mɛ̀

shi mə pə tsə lə, ndzək pòntì ləwak shi nci ntəntu' mup mbii mɔ, ə mbě wɔlɔ gha' nshwə e mbhi ɲgə mɔ mə Shi.» ¹² Mba'alə, mbê wɔlɔ cəcii pɛpɪ shi pi'zə mə nwə mbi Shi.

¹³ Mba'alə, pɛpɪ ya' mbyê mə ncwə'zə ni zə pɛpɪ cəcii pɛpɪ. Pɪ ghop cəcii pɪ ɛ mə ɲgə mbyê pɪ lə ghə zhwə yə i fē zhyè shi fa'zə nə i vɪishi kə ghè zhwə yə i kà' pwɔk lə. ¹⁴ Mɔ zhə ye, Cyèpò Yesò ghè mɔ mbe zhə kwà' məpwək ɲgə, sòpzhwə yə i pu nè ndà' ɲgə ye mə nək fip nə ni mì lə ka' pi. Ndà'ɲgə mì ɲkwàkzə ɲgə zhwə ncì nək fip nə miiintì, mə zhwə mbɔ̀ shi pi mbi i lə mbâ' zhi ɲkwàkzə lə. ¹⁵ Ye pi ɲgə ghù ɲkwe zhwəntsi ncì mbək fē ò zhi ntsu'u, mə ghù mbe ɲkwe ye mbək e mə ghù kà' mbe mə zhii mbâ' kwɔknyè mə ndizə lə. Ncimbə ni ghù nə zhwəntsi mbɔ̀, nə mbyê ghù shi ghè kə tà' mì yə i Kxistò ye pfi nə zhì tswə lə phuu lə. ¹⁶ ɲgə zhwə ye pwɔk vyə lə, kə pɪ mbâ' he mēzhè mbi nce pòntì kə ghup nə ghòp ɲgop ntùntək nə i ¹⁷ Nəkɔlɔ nwəfɔ Shi kà' pi zi ɛ nwə zhwəntsi kə nù' lɔ, ndà'ɲgə ə mbyəghè zhwə yə i fə a mbi Zhwɔnyè Ndɔlɔ lə, ye mə nda'zə ɲgə ghù ghə zhwə yə i pi ndəkndək mbii Shi lə, mbyəncə ntip xuuzə pu à ncyàkzə. ¹⁸ Mbe mbyəfà' mbi Kxistò mbâ'a mē ɲghə tə nwə zə pwɔk Shi, mbè pòntì nəkntswə pè mə ɲgapzə o. ¹⁹ Mba'alə, pɛpɪ ncək lə zhwə yə i ndò xùuzə hɔ' mbe ɲghə yə pɛpɪ phintswə pupzə ɲge mbii lə. ²⁰ Mba' mbibi^d fà' Shi nə nwə pyə' ncək! Ə kwà' nənì, sòp zhwəntsik pu nə nè nə ntə'zə me mə fip nə i lə kà' pi , ndà'ɲgə ye pəə tè' mbyəɲkwe zhwə kə pòntì yə mbâ'a fa'zə nə i vɪishi. ²¹ Zhwə ye pwɔk lə mbe mbyə ta kə ɲkwe mbè^e, mbyə ta kə nyu nù', mbyə ta kə ghè sòpzhwə yə i fē ò shi fa'zə nə i vɪishi lə. ²² Zhwə yə i ghù zhə tək tip zu lə, ə pu à Shi tə ghù zhə ye lə. Mbwɔkzye mə mì tip zi ka' sa' e nə zhwə yə i zhi shi ghè lə. ²³ Mì zhi nə ntzikncək mə ɲi'nyə nə i lə mə zhi ye ghè nwə kəpwɔk , nəkɔlɔ zhi kà' ghə mbâ' ghòp Shi mə ndizə lə.

15

¹ Ndà'ɲgə pɛpɪ yə i yə pɛpɪ phintswə ntək lə, zə pɛpɪ fà' mbe mbyəɲkxuuzə pòntì yə i zhup phistwə ɲkyə lə. Pɛpɪ kə shi ncək lə zhwə yə i mə mbwək wə pɛpɪ lə mbə. ² Kə mbê wɔlɔ cəcii wə pɛpɪ ncək mbyəghè zhwə yə i shi pwɔk fē è kə mbe ɲkxuuzə e lə, tə kə mbè zhì phintswə yimbɔ̀ mì ye mbii. ³ Mba'alə, Kxistò kə na' mə ncək zi lə zhwə yə i

---

^d14.20 Mbipi/Mbəəsə/Mbəəzə

^e14.21 Ntip zhup ɲgwɔk, mbyəyop mbè pu na' fii ntɔ lə na' mbi lə mvə'è mbè yə i pu nè nɔghə pwɔ' lə. Ye na' ncyə mə mbâ'a ye mə ma'nyə pè Yundà ncə' tè' nə ncwə yə i ghup na' njo tà' kxetè zhi mə ɲkwe mbè lə.

mbwòk e lē mbo. Ɖ zhwə yè i ghè pu ŋwà'nyè Ndōlō ŋgə: «Ncənshwə pònti yè i ghup na' mə nceezə o lə vèzə nə mō» ⁴ Mbi mbâ'a mə ndzòk zwə à wak yè i pu na' ŋwà'nyè tòk pè ŋwà'nyè Ndōlō ntèè nə ŋwò'ò ncwəndzi lē, na' mbi lə mbyè nè ncuuzə wə pèpè, tə kə ye ncyə mə nə sètip pu à xuuzə yè i ŋwà'nyè Ndōlō he lē, kə pèpè ghə mèzèzə. ⁵ Kə Shi, zhi yè i zhi he sètip pu à xuuzə lə, kə zhi ghə kə pè mə nju'nyə kwà' məpwòk cècii pè, mbâ' Yesò Kxistò mə ncək lē, ⁶ tə kə ye ncyə mə mbâ'a kə pè mə ndo mə tà' zhwə ye ncè' pu a tà' tip nè ŋgapzə Shi, tɛ è Cyèpò Yesò Kxistò yə pèpè.

Nwə Kxistò mbe zhi ndzòk pònti è wak

⁷ Mba' ye pi mbâ'a lə, mbè wòlō lə fē è mbək kwà' məpwòk mbâ' Kxistò na' ndò vyə mbək e kwà' məpwòk lə, tə kə pu ncyə mə mbâ'a njo ŋkù'ù Shi. ⁸ Mò mə ŋgop mə pè, zhwə yè i Shi ŋgòp lə zhi fà'. Kxistò pi mə zhi è fà' mbi pònti yè i pu sik ghup lə, mə ye na' mbi è mbyè nè nda'zə ŋgə Shi pi ndəkndək. Ye na' mbi mbâ'a tə kə zhwə yè i Shi na' mbhə mbi pè ntenjip pup lə pəpə. ⁹ Hò' mə nə pònti yè i ghup kà' pi pè Yundà lə, ghup mə ŋgapzə zhup Shi è mə ŋgə zhi ghə ncopndzək, nə mbâ' pu ŋwà'nyè tòk ŋwà'nyè Ndōlō ŋgə: «Mbe zhwə yè i ghè tə mō mə shi ghapzə zə zu tək ŋgwòk pònti yè i ghup kà' pi pè Yundà lə, kə ghapzə o, kə mbe zhupnshə nə ncyàkzə zə zu.» ¹⁰ Shi mbe ŋgop tək ŋwà'nyè Ndōlō ŋgə: «Pè yè i pè kà' pè Yundà lə mbo, pè ncyàkzə pu à pònti Shi ncwə' lə». ¹¹ ŋwà'nyè mbō mbè ŋgop ŋgə: «Pè è wak yè i pè kà' pi pè Yundà lə, pè zhupnshə nè ŋgapzə Cyèpò, kə ndzòk pònti ləwak zhupnshə nè he ŋkù'ù mi» ¹² Èsayà na' mbè ŋgòp ŋgə: «Tà' mæke Zhesè shi hò' . Zhi shi ndūshi sa' pònti yè i ghup kà' pi pè Yundà lə. Pò mbō shi ye zhup mèzèzə nə i» ¹³ Kə Shi, zhi yè i he mèzèzə lē, ncyə mə nə zhyè phintswə, ndoo vyə mə ncyàkzə pu a mə xuuzə tə njop, mbâ'a lə kə ŋghi' Zhwònyè Ndōlō ghə kə zhyə mèzə yop ŋga'mvu.

Fà' yè i Polò na' fà' lē

¹⁴ Fē pɛ, mə nə zhwə yè i mə ndòkzə vyə lə, mō zhə kwà' məpwòk ŋgə pè ghə mbwòkntswə, ŋgə pè zhə ndzòk zhwə à wak yè i pwòk ŋgə mìniti zhə lə, pè pè nə ŋku'nyə mbyəhe ntəə mə pè cècii pè. ¹⁵ Ndà'ŋgə, mbyə nè mgbwenyə zhənwè zhyə, mə ŋwà'nyè kwà' məpwòk nə nce zə' tək ŋwà'nyè yè, mbyə nè ŋkxipzə zhwə yè i pè ye zhyè'zə lə mə pè. Mə ŋghə mbâ'alə nə zhwə ŋgə, Shi ntip xù' pòpò zi, ¹⁶ ghè mō pi ŋgààfà' Yesò Kxistò cècii pònti ghup kà' pi pè Yundà lə. Zhi cwə' a ŋge mō mə ncuu ŋkxi məpwòk zi mə pup. Zhwònyè Ndōlō shi lə ghup nə ghè pè Shi. Mò shi he ghup mə Shi mbâ' pè zwə pxò' yè i shi pwòk Shi lə. ¹⁷ Mbe zhwə yè i ghè mō mə ŋkà'zə nə Yesò Kxistò nə fà' mō

Ncà'zè Polò

¹ Mò shi ncàà fē yō pepì yè i mēzhwi pu ncyē e ηgə Febè, zhi mē fà' ndyê nci'zè pè Kxistò Sankxè lə mə pì. ² Pì lə e kwà' məpwək nə zə Cyəpò mə kwà' mbâ' pè phishi nə ndo zhùp mì lə. Pì zhipzə e mbe nə zhye zhwə lō yè i ncək ηgə pì ηkxuuzə e nə i lə. Nəkólô kwà' zhi ye ηkxuuzə pòntì mē ghup a yop, tē ηkəp pə mbe nə mō.

³ Pì nca'zə Phiskà pu à Àkilàs, pòntì yè i wə pu à pup mbupzə fà'fà' Yesò Kxistò lə mə mō. ⁴ Ghup lə zò mə lipzə vi nə ntswə a zə' ghup na' mə ncək mbyəzò a lə, kə nda' mō ndu mō mə shi lèzè ghup mbə. Mbe ndzək pè phishi ləwak yè i ghup kà' pi pè Yundà lə mə ndəezə ghup. ⁵ Pì ncà'zə mbe pè nci'zè pò Kxistò yè i mə zhwə pup lə mə mō. Pì nca'zə fe è yè i ntìndzək pu ncyē e ηgə Epenet lə mə mō, ə zhi mē na' mbi mbii mì mbyəphi Kxistò tək pà ηgwək Azyà. ⁶ Pì nca'zə Malye yè i ηkxyəghə zì'nyè nə fà' mbi pì lə mə mō. ⁷ Pì nca'zə Andhonikùs pu à Zhwunyàs, pè Yundà mbâ' mō lə, yè i mō pu a ghup na' mbupzə mbi ndyəncak lə mə mō. Ə pè ηgàantəp yè i pù kwək ghup tètè' cècii pè nce ghàantəp lə. Ghup na' mbhi Shi tə mō zi mbhi yè. ⁸ Pì nca'zə Apiyatùs, fe è yè i ntìndzək ntíp Cyəpò mə mō. ⁹ Pì nca'zə Umbèn, mì yè i pepì mē zhi pupzə fà' mbi Kxistò lə, pu à fe è Stashìs yè i mō ηkwək lə. ¹⁰ Pì nca'zə Apelès mə mō. Zhi là'zə ηgə zhi mbi e kwà' mì Kxistò nəni. Pì nca'zə pè pòntì yè i ghup ndyə Aghistombwil lə mə mō. ¹¹ Pì nca'zə Èghondyən yè i mə Yundà mbâ' mō lə, mbe nca'zə pòntì zhi ndyə Naghasis yè i ghup lè ni zhùp nə Cyəpò lə mə mō. ¹² Pì nca'zə Thifen pu à Thifoz. Ghup fà' kwà' məpwək mə Cyəpò. Pì mbe nca'zə Pèsidè, fe è yè i mēzhwi yè i mbè zhi mē ηkxyəghə zì'nyè nə fà' Cyəpò lə mə mō. ¹³ Pì nca'zə Ghwifyùs mə mō. Zhi mē mì yè i Cyəpò na' ncwə' lə. Pì ca'zə mbè mē è yè i mə cə' mē è lə mə mō. ¹⁴ Pì nca'zə Azenkhitè, ηghə Fələngən, ηghə Èmè, ηghə Pathombàs, ηgə Èmàs mbe ηghə pè fē fe yè i ghup pu à pup mbi lə. ¹⁵ Pì nca'zə Filolonğè pu à Zhwili, ηghə Neghe pu à fē e yè i mēzhwi. pì ca'zə Oləmpàs pu a ndzək pè phishi ləwak yè i ghup pu a pu mbi lə. ¹⁶ Mbě wólə cècii pì nə ncà'zè fē è ntakzə e mbâ' pò Kxistò lə. Ndzək nci'zə pò Kxistò ləwak mə nca'zə vyə.

¹⁷ Pè fə pè, mō mə ηgop mə pì, pì popzə pòntì yè i ghup mə nək sùpnyè cècii pì lə. Ghup kə zhii mbâ' ncuuzə pu he mə pì lə mə ncək lə mbə mbe ncəezə pòntì ghup lə mēzhè kəpwək. Pì ntsyē ni zhyè nə pup. ¹⁸ Nəkólô, pè zə pòntì lə kə fà' lə fà' Kxistò Cyəpò yə pepì mbə, zhup mbi e vap zup. Ghòp zup ndìpzə tètè', mē ghup zhə mbyəghòp

nwè nè fì pònti yè i njə'tswə zhùp kxyə lə. ¹⁹ Ndzək pònti lèwak zhə ɲgə pì nju'nyə mbi Cyèpò. Mba'alə, ntswə a mə ncyakzə nə pì ndà'ɲgə m̀ mə ncək ɲgə pì ghə zhənwè ntì mbyə pə nə fà' mə ndà' zhwə yè i pwòk lə, mə mbopzə mbyəvì ntip nwè kèpwək.

²⁰ Ndà'ɲgə Shi, zhi yè i he xuuzè lə, ye ncè' mə ndà' kə zhi xwə' Satà ntùɲkxè myə. Kə xù' pòpò Cyèpò Yesò yè pèpì pi nə pì .

²¹ Timote yè i m̀ pu à zhi fà' lə mə nca'zə vyə, mbe pè Lusiyùs pu a pè Zhason, Sosipathòs yè ghup mə pè Yundà mbâ' m̀ lə. ²² M̀ Teensiyus yè i pu ghòp zhi ɲwà'à ɲwà'nyè yè lə, m̀ mə nca'zə vyə ntip Cyèpò. ²³ ɲgayus yè i m̀ ncə ndyə e mə nca'zə vyə. Ə mbi ε zhwə tə nci'zè pò kxistò ncu lə. Eghaste, ndə'w ntàɲ tswəswòk mə nca'zə vyə, mbe pə fē yə pèpì Kaantùs. [²⁴]^f

Njònjip ghapzè mbi Shi

²⁵ Kə ghapzə pi mə Shi, zhi yè i ghè ɲghi' mbyə nè su ntəntak nə pì ntip phintswə mənòghè ɲkxi Mèpwək yè i m̀ mə ncwi'zə, yə m̂ ɲgòp nwè nə Yesò Kxistò lə. Shi ntə m̀ nə ɲkxi Mèpwək mb̂ ɲghə pu zhə zhwə yè i na' mə shi ntə m̀ mə Kxistò ghè kə pu zhə lə. Zhwə mbəw na' mbi m̀ Shi ndimbə ɲgù' m̀ ɲgù'. ²⁶ Ndà'ɲgə m̀ nə nde, ndzək pònti lèwak ye zhə zhwə mbəw. Mba' Shi ghòp lə, ncyə m̀ nə zhwə yè i pè ghààɲgòpghòpshi ɲwà'à lə, pu mə ncwi'zə kə pònti lyè i ghup kà' pi pè Yundà lə phi i mbe nə mə nju'nyə mbi Shi. ²⁷ Ə ndà' Shi ndu i mə ɲghè zhənwè. Pèpì ncyə m̀ nə Yesò Kxistò, he ghapzè mbi i nə ɲgù' m̀ ɲgù'! Kə ye mə pə pa'a!

---

^f16.24 Kə xù' pòpò Cyèpò Yesò yè pèpì pi nə pì lèwak.